

KIRIKKALE UNIVERSITY
MEDICAL SCHOOL

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

TIP FAKÜLTESİ



2. International Student Symposium

Dışarıdan katılımcıların sözlü bildirileri 29.05.2024 tarihinde yapılacaktır.

Katılım ücretsizdir ve bildiri özetleriniz ve katılım durumunuzu
en geç 06.05.2024 tarihine kadar tipdekanlik@kku.edu.tr
adresine bildirmeniz gerekmektedir.

27-28-29 MAYIS 2024
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ MAVİ SALON



KATILIM BELGESİ VERİLECEKTİR.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
II. ULUSLARARASI TIP ÖĞRENCİLERİ SEMPOZYUMU
2024 BİLDİRİLERİ

27-29 Mayıs 2024 / Kırıkkale Üniversitesi – Kırıkkale, TÜRKİYE

Yayın Tarihi: 15 Mayıs 2025

Tel: 0 318 333 57 10

e-posta: tip.dekanlik@kku.edu.tr

<https://tipfakultesi.kku.edu.tr/Fakulte>

e-ISBN: 978-975-8626-28-1

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Ersan ASLAN

Rektör, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye

BAŞKAN

Prof. Dr. Esra Dilek KESKİN

Dekan, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkiye

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Prof. Asylbek AIDARALIEV, MD., Kırgızistan

Prof. Atike TEKELİ KUNT, MD, PhD, Türkiye

Prof. Benkada Benamar MOHAMED, MD., Cezayir

Prof. Dodkhoev Jamshed SAIDBOBOEVICH, MD. Tacikistan

Prof. Erkan YURTÇU, PhD, Türkiye

Assoc. Prof. Lina CHORIDAH, MD, PhD, Endonezya

Assist. Prof. Ahmet MÜDERRİSOĞLU, MD, Türkiye

Assist. Prof. Didem DAYMAZ, MD, Türkiye

Assist. Prof. Zeynep BAŞER, PhD, Türkiye

Ahmad Hamim SADEWA, MD, PhD, Endonezya

Ahmet YALÇINKAYA MD, PhD, İsveç

Alperen DEMİRCAN (Intern Dr), Türkiye

Gülmira AKÇAY (Student, Phase V), Türkiye

Hilal YAZICI (Student, Phase IV), Türkiye

Ertan BAŞKURT (Student, Phase III), Türkiye

Beyza YILDIZHAN (Student, Phase II), Türkiye

Cemre CEYLAN (Student, Phase I), Türkiye

BİLİM KURULU

Prof. Asylbek AIDARALIEV, MD.

Prof. Atike TEKELİ KUNT, MD, PhD.

Prof. Aydanur EKİCİ, MD.

Prof. Ayla KÜRKÇÜOĞLU, MD, PhD.

Prof. Ayşe BAÇÇIOĞLU, MD.

Prof. Benkada Benamar MOHAMED, MD.

Prof. Birgül KAÇMAZ, MD.

Prof. Dodkhoev Jamshed SAIDBOBOEVICH, MD.

Prof. Eldar BAIBULATOV, MD.

Prof. Erkan YURTÇU, PhD.

Prof. Esra Dilek KESKİN, MD.

Prof. Faouzia KAMBOUCHE, MD.

Prof. Fulya GÜLERMAN, MD.

Prof. Hatice AKTAŞ, MD.

Prof. Ibodzoda Saidmuqim TILLO, MD.

Prof. Jiyonkhon MUHABBATZODA, PhD.

Prof. Jamshed DODKHoev, MD.

Prof. Meral SAYGUN, MD, PhD.

Prof. Mertihan KURTOĞLU, MD.

Prof. Meryem ALBAYRAK, MD.

Prof. Mohammed Riad MOKHTAR, MD

Prof. Muhabbatzoda Jiyonkhon QURBON, MD.

Prof. Mustafa Kemal ASLAN, MD.

Prof. Nesligül YILDIRIM, MD.

Prof. Nesrin ŞENBİL, MD

Prof. Nuray BAYAR MULUK, MD.

Prof. Nurgül ÖRNEK, MD.

Prof. Rengin KOSİF, MD.

Prof. Selda BÜLBÜL, MD.

Prof. Serdar GÜL, MD.

Prof. Serdar ALAN, MD.

Prof. Soumia BENBERNOU

Prof. Turgut DENİZ, MD.

Prof. Üçler KISA, PhD.

Prof. Yaşar KANDUR, MD.

Prof. Zekeriya ÜLGER, MD.

Assoc. Prof. Burcu KARACA, MD.

Assoc. Prof. Dilek AZKUR, MD.

Assoc. Prof. Gabriela MIHALACHE, PhD.

Assoc. Prof. Işın GENÇAY, MD.
Assoc. Prof. Kevser PEKER, MD.
Assoc. Prof. Lina CHORIDAH, MD, PhD.
Assoc. Prof. Selim YALÇIN, MD.
Assoc. Prof. Ulaş YÜKSEL, MD.
Assist. Prof. Ahmet MÜDERRİSOĞLU, MD.
Assist Prof. Betül KARADENİZ, MD.
Assist. Prof. Didem DAYMAZ, MD.
Assist. Prof. Erdem DURSUN, MD.
Assist. Prof. Şule TOPRAK, MD.
Assist Prof. Zeynep GÖK SARGIN, MD.
Ahmad Hamim SADEWA, MD, PhD.
Tevide Shabani, PhD.

İÇİNDEKİLER

SÖZLÜ BİLDİRİLER	Sayfa No
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Baş Ağrısının Karakteristik Özellikleri ve Baş Ağrısıyla İlişkili Faktörler. <i>Yusuf Berkay Gördük, Nida Aksoy, Utku Umut Karaman, Zeynep Sevide Bal, Ahmet Kaplan, Elif Kavak, Murat Alpua</i>	10
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Problem Çözme ve Kronik Kas İskelet Sistemi Ağrısıyla Baş Etme Arasındaki İlişki: Kesitsel Çalışma <i>Dilek Baday Keskin Mehmet Furkan Efe Nisa Nil Öztaş Serhat Kankal Semanur Oğuz Mehmet Utku Çit Mehmet Talha Köroğlu</i>	11
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Problem Çözme ve Kronik Kas İskelet Sistemi Ağrısıyla Baş Etme Arasındaki İlişki: Kesitsel Çalışma <i>Dilek Baday Keskin Mehmet Furkan Efe Nisa Nil Öztaş Serhat Kankal Semanur Oğuz Mehmet Utku Çit Mehmet Talha Köroğlu</i>	12
Anatomi Eğitiminde Kadavra İle İlk Karşılaşan Öğrencilerin Anksiyete Düzeyinin Belirlenmesi <i>Ayşenur Genç, Bahar Koşunalp, Berat Yalçınkaya, Elif Kublay, Eyüp Emre Kargılı, Yousef Ahmed Haidarah Al-Awlaqi, Yunus Emre Kahraman, Ayla Kürkçüoğlu</i>	13
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sağlıkta Şiddet Farkındalığı ve Mesleki Etkisi <i>Burak Mustafa Taş, Hasan Basri Tural, Efe Can Yavuzgöl, Sezen Arslantürk, Reyhan Ahsen Ceyhan, Batuhan Sağlam, Veysel Berkan Obut, Ziya Şencan, Ela Cömert, Nuray Bayar Muluk</i>	14
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Astım Ve Astım Semptom Prevalansı. <i>Tunahan Kaya, Amine Meryem Yıldırım, Melike Nur Fatoş Karaçam, İpek Çelik, Işıl Karakurt, Fatih Taşkesen, Aydanur Ekici</i>	15
Tıp Fakültesi öğrencilerinde Hipertansiyon Prevalansı. <i>Ertan Başkurt, Ali Tür, Berkay Kopmaz, Eren Bozdemir, Hilal Kaya, Muhammed Akad, Onurhan Çolak, Yaşar Kandur</i>	16
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akılcı İlaç Kullanımı Bilgi Düzeyinin Ölçülmesi <i>Ahmet Eren Şenyıldız, Eflin Naz Sarıkaya, Fatma Güneş, Mehmet Erdem Yakar, Merve Salça, Meryem Göksu Gürbüz, Ahmet Müderrisoğlu</i>	17
Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin İncelenmesi. <i>Hatice Seymen Güngör, Emirhan Altay Tamer, Murat Melendizli, Arif Mert Çetinkaya, Bilge Eren Gürbüz, Selen Bardakçı, Hilal Gümüş, Meral Saygun</i>	18
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Aşılar Konusunda Bilgi, Tutum Ve Davranışının Araştırılması. <i>Melike Özlü, Işıl Ferat, Özgür Fırat Boz, Meltem Yıldırım, Abdulalem Al-Buhairi, Samed Eren Aydın, Betül Ceren Arslan, Ayşegül Alpcan</i>	19
Ailelerinde Hipertansiyon Hastası Olan Kişilerde Hipertansiyon Gelişmesinin Önlenmesi İle İlgili Tutumlar. <i>İlayda Nuriye Aktaş, Zübeyir Demir, Eda Öz, Hasan Can Kaya, Selin Yavaş, İrem Sude Demirbağ, Hatice Aktaş</i>	20
65 Yaş Üstü Hastalarda Evre 1 Hipertansiyon Düzeyinde Tutulmasının Performansa katkısının değerlendirilmesi. <i>Mustafa Kaman, Ada Konar, Merve Özer, Berke Aygün, Mert Şenbayır, Mehmet Kabalcı.</i>	21
Emzirme Problemi Yaşayan Annelerin Ve Bebeklerinin Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. <i>Erte Baytok, Ekin Güneş Karakoç, Yusuf Yilmazer, Adem Aydın, Selin Aldemir, Eren Arda Demirtaş, Ruveyda Nur Erkoç, Serdar Alan</i>	23

Ambulatuvar kan basıncı monitorizasyonu yapılan hastalarda anksiyete düzeyi ve kan basıncı arasındaki ilişkinin incelenmesi. <i>Berra İpek, Elif Zülal Şen, Hanieh Kabood, Livanur Tekin Furkan Emir Özkurt, Ahmet Fatih Bayram, Vedat Şimşek</i>	24
Radyoloji Biriminde Ultrasonografi Tetkiki için Bekleyen Erişkin Hastalarda Stres Düzeyi Değerlendirilmesi. <i>Gözde Çolakoğlu, Yaren Altunkaynak, Ahmet Cemil Ülger, Muhammed Eymen Özerdem, İrem Acar, Pelin Zeynep Bekin Sarıkaya</i>	25
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde Çalışan Hekimlerin Farmakogenomiye Yönelik Farkındalığı ve Tutumları. <i>Furkan Tekel, Beyza Yuca, Esra Güngüneş, Eda Yıldız, Haluk Reha Arslan, Recep Numan Uysa, Müberra. Devrim Güner</i>	26
Kırıkkale Tıp Fakültesi Öğretim Üyelerinin Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Erişimine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi <i>Alperen Tarık Demirci, Almina Jan Kaya, Ayşe Feyza İleri, Merve Sude Keçe, Meryem Toklucu, Serencam Çakıcı, Atike Tekeli Kunt</i>	27
Kritik Bakım Üniteleri Olarak Acil Servis Ve Yoğun Bakım Personelinde Şiddet Üstüne Anksiyete Ve Depresyon Ölçümü. <i>Begüm Tombul, Deniz Gülerce, İlayda Vuralkan, Mustafa Hüseyin Taşdemir, Özge Elçin, Toprak Ada Demirörs, Turgut Deniz</i>	28
Üniversite Öğrencilerinde Uyku Kalitesi Durumu ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. <i>Deniz İrem Kağba, Bedriye Betül Kaya, Senanur Adalan, Doğa Erbayar Çağla Koçak, Esmenur Tevhide Koçaş, Didem Daymaz</i>	30
Bir Üniversite Hastanesi Göz Hastalıkları Polikliniğine Başvuran Pediatrik Hastaların Klinik ve Demografik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. <i>Melih Danişan, Sefa Durmuş, Ecenaz Dökme, Şuayip Üstüner, Hayrullah Çakır, Erdem Dursun</i>	31
Adenoid Hipertrofisi Olan Çocuklarda Sistemik Enflamatuvar Parametrelerin Değerlendirilmesi. <i>Şeyda Şimşek, Elif Soydan, Furkan Ekrem Ağırman, Recep Özel, Hatice Bor, Aleyna Yavuk, Ela Cömert</i>	32
Prepandemik ve pandemik dönemlerde akut koroner sendrom ile hospitalize edilmiş hastaların laboratuvar, klinik ve anjiyografik parametrelerinin değerlendirilmesi. <i>Hafize Dereli, Naziyet Çelebi, Meryem Yavaş, Mehmet Taşkın, Arda Beltek, Umursalp Yıldırım, Nesligül Yıldırım</i>	33
Vitamin B 12 Referans Aralığı <i>Elifnaz Yücel, Beyza Alkış, Gülten Şencan, Nurettin Dinçer, İrem Murat, Umut Çevik, Osman Çağlayan</i>	34
Çölyak Hastalığında Genetik Yatkınlık ve Klinik Uyum <i>Tunca Özer, Alper Faruk Topaktaş, Enes Bektaş, Furkan Ege Çetin, Göktuğ Güvenç, Tuba Aksoy, Derya Beyza Sayın Kocakap, Hacer Fulya Gülerman</i>	35
Rezerpinin İnsan Hepatosellüler Karsinoma Hücrelerinde Sitotoksik ve Genotoksik Etkilerinin Değerlendirilmesi. <i>Sümeyra Özdoğru, Sedef Şengül Enes Sayın, Beyza Biçer Safa Burak Arslan, Zülal Bucak., Erkan Yurtcu</i>	36
Kırıkkale Bölgesinde Gelişimsel Kalça Displazisinde Ultrasonografik Taramanın Erken Tanı ve Tedavi Pratiğinde Yaratdığı Değişim. <i>İrem Şabudak, Özlem Kararkaya, Ayşe Nehir Taşkın, Aslıhan Sandıkçı, Mehmet Kutay Özel, Doğukan Bayram, Meriç Çırpar</i>	37
Hastanemizdeki Videomediastinoskopilerin Retrospektif İncelenmesi. <i>Bediha Feyza Gedikli, Yavuz Berkay Şener, Gözde Çay, Muhammed Ali Şaşmaz, Beril Çiftici, Muhammed Mert Öztürk, Mesut Melih Özercan</i>	38
Boş sella Hastalarında Biyokimyasal, Hormonal Ve Radyolojik Morfolojik Ölçüm Değerlerinin Analizi: Klinik Çalışma. <i>Efe Barış Durgun, Süha Alp Ermiş, Rümeyza Yalçın, Yusuf Emin Karaca, Şevval Sıla Temel, Sıla Gedik, Ahmet Metehan Albayrak, Bülent Bakar</i>	39

Dudak Kanserlerinde Klinik Yaklaşım ve Rekonstrüksiyon Prensipleri <i>Gülsüm Cansel Konak, Hayunnisa Demircan, Şerife Sena Sazlık, Yaren Özden, Furhan Yasar, Ali Utku Büken, Ziya Şencan</i>	40
POSTER BİLDİRİLERİ	
Radyolojik tetkikler ve radyasyonun zararlı etkileri hakkında toplumun bilgi düzeyi. <i>Melisa Yılkırkan, Ahmed Elderviř, İzzettin Sarioğlu, Eda Keskin, Vildan Rüveyde Atlı, Cerengül Alıcı, Melike Karak, Adnan Özdemir</i>	42
Çocukluk ve ergenlik döneminde tiroid nodülleri. <i>Aleyna Koçyiğit, Busenaz Hırçın, Beyzanur Kömez, Kaan Dolaşık, Ahmet Emre Taylan, Buğra Kaan Baş, Muhammed Oğuzhan Karakaya, Tunahan Güçlü, Mustafa Kemal Aslan</i>	43
Eriptosis ve Taramalı Elektron Mikroskobu. <i>Tülay Mortaş, Asya NisaTaş, Azra Ars, Caner Artunç, Metin Gökçek, Mustafa Pınarbaşı, Osman Eray Avluklu, Sena Işık</i>	44
Aşının Zıt Kutupları. <i>İrem Türker, Ceyda Kurşun, Nisa Nur Karaca, Pınar Bozbiyık, Şara Şentürk, Nisanur Teke, Kübra Osoydan, Nesrin Şenbil</i>	45
Anafilaksiye temel yaklaşım. <i>İrem Akça, Zeynep Dila, Betül Nergiz, Sümeyye Şahin, Murat Ertuğrul Şirin, Hüseyin Emir Coşkun, Muhammet Ali Karabulut, Ayşe Baççioğlu</i>	46
E-Tromboz. <i>Edanur Dilara Yıldız, Ceylin Cumhuri, Kemal eren Tuncal, Mert Kızmaz, Gizem Kutlu, Tunay Aksoy, Onur Öztürk, Şule Toprak</i>	47
D Vitamini Eksikliğinin Göz Hastalıklarına Olan Etkisi. <i>Abdullah Müftüoğlu, Dila Akçay, Feyza Şevval Sağır, Merve Su Polat, Polat İsakoca, Zehra Altunbaş, Zehra Batağan, Nurgül Örnek</i>	48
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Kullanımı/Bağımlılığının Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri. <i>Furkan Özdemir, Sena Gül Aksoy, Beyza Çilcan, Deniz Gökmen, Eda Cihan, Burhan Bertuğ Öner, Nesimi Günel</i>	49
Acil Tıpta Yapay Zekanın Yeri. <i>İsmail Umut Çayırhan, Elif Nur Güneş, Emine Fatmanur Erkmen, Muhammed Emin Yavuz, Bahar Arıkan, Hatice İrem Erol, Seher Sokuoğlu, Oğuz Eroğlu</i>	50
Influenza. <i>Selver Nur Damla Koç, Sema Taşkın, Beyza Nur Vural, Edanur Kızmaz, Tuğba Nur Uyanık, Emir Yiğen, Alperen Ceylan, Ayşenur Akbiyık, Ayşegül Tuna</i>	51
Anafilaksi. <i>Fatih Benlioğlu, Gülcan Türker, Pınar Çakıroğlu, Mustafa Oğuz Gülaş, Nizam Bal, Mehmet Öksüz, Görkem Yarkın Alp, Süleyman Sağıncı, Dilek Azkur</i>	53
Grafenin Tıpta Kullanımı. <i>Taha Atakan Duran, Mustafa Şahin, Yiğit Furkan Değirmenci, Sueda Sila Şahin, Elif Nur Mete, Fatma Büşra Özdoğan, Ece Cihan, Zeynep Sert, Ömer Ünal</i>	54
Üriner Sistem Taş Hastalığında Medikal Tedavi Seçenekleri. <i>Saadet Burcu Yılmaz, Beyza Nur Ünal, Rukiye Ceyda Meriç, Aybüke Kara, Fatma Dilvin Kipeci, Havva Nur Uzunoğlu, Esranur Palalı, Mervan Aslan, Devrim Tuğlu</i>	55
Endokrin Bozucular ve Mikroplastik. <i>Aleyna Bozer, Beyza Erdoğan, Çınar Apak, Sude Nur Tiryaki, Aydın Çifci</i>	56
Çağımızın Hastalığı Obezite. <i>Emire Özlem Yılmaz, İlayda Pamuk, İrem Ayaz, Sila Gökdemir, Aydın Çifci</i>	57
Akıllı Telefon Kullanımına Bağlı Kas İskelet Sistemi Ağrıları. <i>Furkan Güzel, Yaren Börekçioğlu, Gülhan Koç, Elif Banu Hatal, Eren Uşu, Emirhan Özkan, Şahika Burcu Karaca</i>	58
Melanom Dışı Cilt Kanserlerinin Tedavisi. <i>Beyza Yıldızhan, Furkan İmal, Sueda Şen, Fatma Sena Doğan, Osman Polat Sarkın, Abdulkadir Eşmekaya, Tuncay Muhtaroglu, Elif Şanlı</i>	59
Kırım Kongo Kanamalı Ateşi. <i>Ezgi Kasım, Gülce Atılgan, Raşit Coşkun, Elif Şeyma Ünsal, Özge Yanardağ, Figen Gümüştekin, Sinem Duran, Serdar Gül</i>	60

Anne Sütü İçeriği ve Faydaları. <i>Ali Sami Yıldızbaş, Mehmet Emin Alkan, Bedirhan Binici, Zafer Uzun, Aybars Bilgin, Sıla Akalın, Hüseyin Eren Ayan, Ümit Ayşe Tandircioğlu</i>	61
Pediyatrik Sepsis Güncellemeleri ve Değişen Tanımlar. <i>Elif Sena Aykut, Furkanalp Kırıcı, Melek Yücel, Sudenaz Özcan, Hamza Gökdemir, Barın Ekin Özdemirel, Kadir Karademir, Kaan Karaman, Serkan Tursun</i>	62
Çocuklarda Ailesel Hiperkolesterolemi. <i>Elif Sena Aykut, Furkanalp Kırıcı, Melek Yücel, Sudenaz Özcan, Hamza Gökdemir, Barın Ekin Özdemirel, Kadir Karademir, Kaan Karaman, Serkan Tursun</i>	63
Postoperatif Ağrıda TemelTedavi Yaklaşımları. <i>Meryem Karamişe, Buse Taşyaran, Züleyha Yağmur Bolat, Betül bengisu Öztürk, Taşar faydalı, Melike özen Gülten, Efe Göktuğ Küsmen, Kevser Peker</i>	64
Perioperatif Anafilaksi: Patofizyoloji, Klinik ve Yönetim. <i>Bekir Pehlivan, Celal Bolat, Mert Gelengeç, Enise Arslan, Şevval Dudu, Keleş, Eylül Doğan, Fatma Nur Çelik. Işın Gençay</i>	65
Yapay Zekanın Tıp Eğitimi Üzerine Etkisi. <i>Selay Culha, Şeyda Ertürk, Hatice Kübra Olgun, Elif Nur Ekşi, Ali Yenidünya, Engin Coşkun, Atike Tekeli Kunt</i>	66

SÖZLÜ BİLDİRİLER

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Baş Ağrısının Karakteristik Özellikleri ve Baş Ağrısıyla İlişkili Faktörler. *Yusuf Berkay Gördük, Nida Aksoy, Utku Umut Karaman, Zeynep Sevde Bal, Ahmet Kaplan, Elif Kavak, Murat Alpua*

Özet: Baş ağrısı, insanların yaşadığı en eski semptomlardan biri olup, nöroloji polikliniklerinde sıkça tanı konulan durumlardan biridir. Baş ağrısı atakları iş yaşamı, sosyal ve aile yaşamını olumsuz etkiler. Tıp eğitimi mezuniyet ve uzmanlık için yoğun çalışma isteyen zorlu bir süreci içermektedir. Bu süreç boyunca öğrencilerde sıklıkla stres altında çalışma, yetersiz uyku, fiziksel aktivite eksikliği, yorgunluk gibi tetikleyici faktörlerin açığa çıkması yüzünden tıp fakültesi öğrencileri baş ağrısı oluşumu bakımından hassas gruplardandır. Bu çalışma ile Kırıkkale Üniversitesi Tıp fakültesi öğrencilerinde baş ağrısının özelliklerinin ve baş ağrısını tetikleyen faktörlerin incelenmesi, baş ağrısının en çok hangi karakterlerde görüldüğünün tespiti amaçlanmıştır. Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi'nde 2023-2024 döneminde tıp fakültesinde öğrenim gören 300 öğrenciye yapılmış olup tanımlayıcı tiptedir. Ankete katılması planlanan 300 öğrencinin tümü katılmıştır. Veri kaynağı olarak tarafımızca hazırlanan 18 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılanların %53'ü kadın, %47'si erkektir. Öğrencilerin %3,3'ünün tanı konulmuş baş ağrısı hastalığı vardır. %35,6'sı haftada en az bir kez baş ağrısı yaşamaktadır. Baş ağrısını tetikleyen faktörler sırasıyla uykusuzluk (%77,4), yorgunluk (%68,4), stres (%66), uzun süre ekrana bakmak (%57,9) olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin %94,3'ü günde en az 3 saat dijital ekrana bakmaktadır ki bunun da baş ağrısı sıklığına etki ettiğini görebiliriz. Katılımcıların %71'i baş ağrısının okul başarısını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Baş ağrısını geçirmek için dinlenmek/uyumak (%82) önemlidir. Ayrıca öğrencilerin sadece %9'u baş ağrısı şikayetiyle doktora giderken %60'ı doktora danışmaksızın ilaç kullanmaktadır. Öğrencilerin sağlığını iyileştirmek, akademik başarılarını desteklemek ve daha iyi müdahaleler geliştirmek için çeşitli çalışmalar yapılabilir. Böylece genel yaşam kaliteleri iyileştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Baş ağrısı; migren; tıp öğrencileri.

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Problem Çözme ve Kronik Kas İskelet Sistemi Ağrısıyla Baş Etme Arasındaki İlişki: Kesitsel Çalışma *Dilek Baday Keskin Mehmet Furkan Efe Nisa Nil Öztaş Serhat Kankal Semanur Oğuz Mehmet Utku Çit Mehmet Talha Köroğlu*

Özet: Bu çalışmanın amacı tıp fakültesi öğrencilerinde kronik kas iskelet sistemi ağrısıyla baş etme ve problem çözme arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Ocak 2024 ile Mart 2024 arasında yürütülen bu kesitsel çalışmaya toplam 245 tıp öğrencisi (140 kadın, 105 erkek) dahil edildi. Katılımcılar kartopu örnekleme tekniği kullanılarak çevrimiçi bir anket yoluyla çalışmaya alındı. Kronik kas-iskelet ağrısıyla baş etme, Ağrıyla Başetme Envanteri (ABE) kullanılarak değerlendirildi. Problem çözme becerisi Problem Çözme Envanteri (PÇE) kullanılarak değerlendirildi. Tıp fakültesi öğrencileri arasında kronik kas iskelet sistemi ağrısı prevalansı %80.8 idi. ABE'nin aktif başa çıkma alt grup ortanca skoru 2,0 idi (IQR, 1.63-2.38). ABE'nin pasif baş etme alt grup puanı ortalaması 2.10 ± 0.49 idi. Ortalama PÇE skoru 86.7 ± 18.8 idi. Kronik kas iskelet sistemi ağrısı olan bireylerde PÇE skorları ile ABE'nin aktif baş etme alt ölçek skoru arasında negatif korelasyon ($r = -0.159$, $p = 0.025$), ABE'nin pasif baş etme alt ölçek puanı ile arasında ise pozitif korelasyon ($r = 0.210$, $p = 0.003$) mevcuttu. Çok değişkenli regresyon analizi, kronik kas iskelet sistemi ağrısı olan katılımcılarda PÇE skorunun ABE'nin aktif baş etme skoruyla ilişkili tek faktör olduğunu gösterdi ($B = -0.004$, $p = 0.024$) ($R^2 = 0.026$). Bunun yanı sıra, PÇE skoru ($B = 0.006$, $p = 0.001$) ve vizüel analog skala skoru ($B = 0.045$, $p = 0.016$) ABE'nin pasif baş etme skoruyla ilişkili faktörlerdi ($R^2 = 0.079$). Problem çözme becerileri, kas iskelet sistemi ağrılarıyla baş etme stratejilerinin kullanımını etkileyebilir. Problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ve hatta bu becerilerin erken yaştan itibaren öğretilmesi, kronik kas iskelet sistemi ağrılarının yönetiminde faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kas iskelet sistemi ağrısı, ağrıyla baş etme, problem çözme, tıp fakültesi öğrencisi

Tıp Fakóltesi Öğrencilerinde Online Kumar Bağımlılığı ve İlişkili Faktörleri. *Mehmet Arslan, Fatma Gün, Keziban Aleyana Öztürk, Yusuf İslam, Medine Tor, Ali Osman Yiğit, Hayriye Mihrimah Öztürk*

Özet: Online kumar bağımlılığı, modern teknolojinin ve internetin yaygın kullanımının bir sonucu olarak ortaya çıkan bir sorundur. Bu bağımlılık, tıp fakóltesi öğrencileri gibi genç yetişkinler arasında da ciddi bir endişe kaynağıdır. Bu çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi öğrencilerinde online kumar bağımlılığının yaygınlığı, risk faktörleri ve bu bağımlılığın akademik başarı, sosyal yaşam ve psikolojik sağlık üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmada, 2024 yılı itibarıyla Kırıkkale Tıp fakóltesinde öğrenim gören 260 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket, demografik bilgilerin yanı sıra, kumar oynama alışkanlıkları, bağımlılık düzeyleri, psikolojik durumlarını, akademik ve sosyal yaşamı değerlendiren sorular içermektedir. Sonuçlar, öğrencilerin %25,7'sinin online kumar oynama eğiliminde olduğunu göstermiştir. Bağımlı öğrencilerin, bağımlı olmayanlara göre daha yüksek düzeyde anksiyete yaşadıkları tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerde online kumar bağımlılığı riski, kız öğrencilere göre daha yüksek beklenmesine rağmen böyle bir fark görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Online kumar, bağımlılık, tıp fakóltesi öğrencileri, anksiyete.

Anatomi Eğitiminde Kadavra İle İlk Karşılaşan Öğrencilerin Anksiyete Düzeyinin Belirlenmesi
Ayşenur Genç, Bahar Koşunalp, Berat Yalçınkaya, Elif Kublay, Eyüp Emre Kargılı, Yousef Ahmed Haidarah Al-Awlaqi, Yunus Emre Kahraman, Ayla Kürkçüoğlu

Özet: Anatomi dersi, tıp, diş hekimliği ve sağlık bilimleri alanlarında temel bir disiplindir ve öğrencilere insan vücudunun karmaşıklığını anlama ve klinik uygulamalara hazırlanma konusunda önemli bir rol oynar. Bu bağlamda, anatomi eğitiminin vazgeçilmez eğitim materyali olan kadavra ve diseksiyon eğitim modeli teorik bilginin pratiğe dönüşümünde hayati bir rol oynamaktadır. Yapılan diseksiyon eğitimleri aynı zamanda insan kadavrasındaki organların sistematik ve topografik olarak incelenmesine olanak sağladığı gibi, kadavra üzerinde yapılan uygulamalar, öğrencilere gerçek bir vücut yapısını keşfetme ve detaylı anatomik bilgi edinme fırsatı da sunar. Bununla birlikte, bu eğitim metodunun getirdiği gerçeklik, bazı öğrencilerde kaygı oluşturabilmektedir. Kadavra ile çalışma, öğrencilerin duygusal durumlarını etkileyebilir ve bu durumlar, öğrencilerin anatomi dersine olan yaklaşımlarını şekillendirebilir. Bu nedenle, anatomi eğitimleri sırasında kadavra kullanımının hem önemi vurgulanmalı, hem de bu yöntemin beraberinde getirdiği kaygı durumlarına yönelik öğrencileri destekler nitelikte yöntemler geliştirilmelidir. Bu çalışmanın amacı ilk kadavra ile karşılaşma eğitimlerinde tıp, diş hekimliği ve fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerini belirlemektir. Bu amaçla gerekli etik kurul onamı alındıktan sonra “Durumluk – Sürekli Kaygı Envanteri” Google anket form üzerinden hazırlanacak, Form TX-1 ve TX-2 şeklinde katılımcılara sunulacaktır. Durumluk Kaygı Ölçeği kapsamında bireyin belli bir anda ve belirli koşullarda kendini nasıl hissettiğine ait belirleyici sorular bulunurken, sürekli Kaygı ölçeğinde bireyin içinde bulunduğu durum ve koşullardan bağımsız olarak, genellikle kendini nasıl hissettiğini ölçen sorular yer almaktadır. Tüm öğrencilere öncelikle kadavra ile karşılaşma zamanından bağımsız olarak Durumluk(20 soru) – Sürekli Kaygı(20 soru) Envanterine ait soruları cevaplamaları istenecek ve genel duygu durum ve anksiyete tespiti yapılacaktır. Kadavra ile karşılaşma ve eğitim sonrasında ise tüm gruptan sadece Durumluk Envanterine ait soruları tekrar cevaplamaları istenecektir. Böylece tüm bireylerde kadavra ile karşılaşma sonrası kaygı düzeylerinde değişiklik olup olmadığı ve varsa değişikliğin yaş, cinsiyet ve eğitim aldıkları bölümlere göre farklılık gösterip göstermediği belirlenecektir. Çalışmanın sonunda elde edilecek olana sonuçlar doğrultusunda bulgular, literatürle karşılaştırılarak eğitim programlarını iyileştirmek için öneriler sunulacaktır. Bu süreçte risk faktörleri göz önünde bulundurularak araştırmanın temel hedeflinin korunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anatomi eğitimi, kadavra, anksiyete, kaygı

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sağlıkta Şiddet Farkındalığı ve Mesleki Etkisi *Burak Mustafa Taş, Hasan Basri Tural, Efe Can Yavuzgöl, Sezen Arslantürk, Reyhan Ahsen Ceyhan, Batuhan Sağlam, Veysel Berkan Obut, Ziya Şencan, Ela Cömert, Nuray Bayar Muluk*

Özet: Bu araştırmada Tıp Fakültesi öğrencilerinde sağlıkta şiddet farkındalığının, sağlıkta şiddetin öğrencilerin psikolojik durumlarına ve mesleğe bakış açılarına olan etkisinin araştırılması amaçlanmaktadır. Çalışmaya 2024 Şubat ayında 274 tıp fakültesi öğrencisi dahil edildi. Tıp fakültesi öğrencilerine Beck Umutsuzluk Ölçeği, Sürekli Kaygı Envanteri Ölçeği ve araştırmacıların hazırlamış olduğu anket doldurtuldu. Elde edilen veriler ile istatistiksel analiz yapıldı. Katılımcıların %48.17'si erkek (n=132) ve %51.82'si kadın (n=142) olup, genel yaş ortalaması 21.27 ± 2.41 olan 274 tıp öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Araştırma sonucunda Beck Depresyon Ölçeği ortalamasına göre öğrencilerin depresyon derecelerinin düşük olduğu (9-14 orta seviye umutsuzluk), Sürekli Kaygı Envanteri testi sonucunda ise öğrencilerin ortalamadan yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Beck Depresyon Ölçeği ve Sürekli Kaygı Envanteri puan ortalamalarının her ikisinde de en yüksek ortalama 3. sınıflarda iken en düşük ortalama ise 4. sınıflarda bulunmuştur. Bu çalışma sağlıkta şiddet konusunun tıp öğrencileri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuş ve bu alanda yapılacak daha fazla araştırmanın ve çözüm odaklı politikaların gerekliliğini vurgulamıştır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin azaltılması için toplumda bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılması, sağlık politikalarının gözden geçirilmesi ve sağlık sisteminin iyileştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta şiddet; tıp fakültesi

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Astım Ve Astım Semptom Prevalansı.
Tunahan Kaya, Amine Meryem Yıldırım, Melike Nur Fatoş Karaçam, İpek Çelik, Işıl Karakurt, Fatih Taşkesen, Aydanur Ekici

Özet: Çalışmamızda Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde astım prevalansını belirlemeyi amaçladık. Çalışmaya katılan öğrencilere yüz yüze görüşme ile Respiratuar Sorgulama anketi uygulanarak veriler toplandı. Çalışmamıza 253 kadın, 189 erkek olmak üzere toplam 442 kişi katıldı. Öğrencilerde Astım prevalansı %10.4 olarak saptandı (Erkeklerde: %12.2, Kadınlarda: %9.1, $p=0.2$). Öğrencilerde muhtemel etki eden faktörler göz önüne alındığında çocukluk çağında geçirilen bronşit, astımın en önemli belirleyicisi olarak bulundu (OR: 3.49 (1.6-7.2) $p=0.001$). Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde astım prevalansı %10.4'dür. Çocukluk çağında geçirilen bronşit, yetişkin dönemde astım gelişmesi için önemli bir belirleyicidir. Çocukluk çağında bronşit geçirme öyküsü olanlar astım gelişimi açısından yakından takip edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Astım; prevalans; bronşit; sigara.

Tıp Fakültesi öğrencilerinde Hipertansiyon Prevalansı. *Ertan Başkurt, Ali Tür, Berkay Kopmaz, Eren Bozdemir, Hilal Kaya, Muhammed Akad, Onurhan Çolak, Yaşar Kandur*

Özet: Bu çalışma, genç yetişkin nüfusun bir yansıması olan tıp öğrencilerinde hipertansiyon prevalansını araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışma Tıp Fakültesi öğrencileri arasında gerçekleştirilmiş olup her sınıftan 20 öğrenci dahil edilmiş ve toplamda 120 tıp öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Önceden hazırlanan föye her öğrencinin demografik özellikleri ve ölçülen kan basınçları not edildi. Öğrencilerin ortalama yaşı 21.7 ± 2.1 yıldır. On dokuz (%15.8) öğrencide hipertansiyon saptandı. Obez olan 5 (%4.2) öğrencinin tamamı erkekti. Ortalama kilo, boy ve vücut kitle indeksi (VKİ) açısından sınıflar arasında anlamlı fark saptanmadı. 4'cü sınıftaki ortalama sistolik kan basıncı (SKB), 2,3 ve 5ci sınıflara göre anlamlı yüksekti (sırasıyla 126.8 ± 5.2 mmHg, 115.7 ± 9.7 mmHg, 115.7 ± 6.7 mmHg ve 113.2 ± 13.3 mmHg). 4'cü sınıfta hipertansiyonu olanları oranı 2., 3. ve 6. sınıflara göre anlamlı yüksek bulundu (sırasıyla $p=0.048$, $p=0.008$, $p=0.028$). Sigara içme, alkol kullanımı, uykusuzluk, ailede hipertansiyon ve diyabet öyküsü açısından sınıflar arasında anlamlı fark yoktu. SKB ile vücut ağırlığı, boy ve vücut kitle indeksi (VKİ) arasında pozitif bir korelasyon saptandı. Yüksek VKİ, çoklu regresyon analizinde bağımsız bir risk faktörü olduğu belirlendi (OR=0.196, %95 CI 1.016-1.457; $p=0.033$). Tıp öğrencilerinde sedanter yaşam tarzının kilo alımına yol açtığı ve bu da hipertansiyona yatkınlığı artırdığı sonucuna varıldı. Ayrıca 4'cü sınıftaki göreceli stress artışının steroid gibi stres hormonlarının salınımını tetikleyerek hipertansiyon gelişiminde rol oynadığını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Tıp öğrencileri, hipertansiyon, obezite, sedanter yaşam tarzı

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akılcı İlaç Kullanımı Bilgi Düzeyinin Ölçülmesi *Ahmet Eren Şenyıldız, Eflin Naz Sarıkaya, Fatma Güneş, Mehmet Erdem Yakar, Merve Salça, Meryem Göksu Gürbüz, Ahmet Müderrisoğlu*

Özet: Dünya Sağlık Örgütü, akılcı ilaç kullanımını, “hastaların klinik ihtiyaçlarına uygun ilaçları, kişisel gereksinimlerini karşılayan dozlarda, yeterli bir süre boyunca, kendilerine ve topluma en az maliyet ile kullanmaları” olarak tanımlamıştır. İlaçların akılcı olmayan kullanımı; tedaviden yarar görülmemesi, istenmeyen ilaç etkilerinde artış, uygunsuz antibiyotik kullanımına bağlı antibiyotik direnci, ilaçların enjeksiyon biçiminde fazla ve steril olmayan kullanımına bağlı komplikasyon ve kan yoluyla bulaşan hastalık riskinde artış, ilaç stoklarının azalması sonucu ilaca erişim güçlüğü, ilaç bağımlılığı ve maliyetinde artışa neden olmaktadır. Bu nedenle akılcı ilaç kullanımı bilgi düzeyinin özellikle sağlık çalışanları arasında artırılması önem arz etmektedir. Bu çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde akılcı ilaç kullanımı ile ilgili bilgi, davranış ve görüşlerinin araştırılması planlanmıştır. Bu amaçla sosyodemografik ve özgeçmiş özelliklerinin belirlenmesine yönelik, akılcı ilaç kullanma davranışı ve hastalık durumundaki ilacı uygun şekil, miktar ve sürede kullanımı davranışının değerlendirilmesi olarak 3 başlık altında toplam 35 sorudan oluşan internet ortamındaki anket kullanılmıştır. Ankete 115 öğrenci katılmaya gönüllü olmuştur. Katılımcıların ortalama yaşı 21,8 idi ve en çok dönem 3 öğrencisi (%33) çalışmaya katılmaya gönüllü oldu. Katılımcılardan %89,5’u yalnızca hekimlerin ilaç önerisinde bulunabileceğini, tamamı gebelerde ilaçların daha dikkatli kullanılması gerektiğini, %83,5’i ilaçlarla birlikte bitkisel ürün kullanılmaması gerektiğini, %96,5’i bazı ilaçların bağımlılık yan etkisinin farkında olmak gerektiğini, %97,4’ü ilaçların saklama koşullarına dikkat etmek gerektiğini ve %98,3’ü yan etkilerin hekime danışılması gerektiğini bildirmiştir. Çalışma neticesinde öğrencilerin akılcı ilaç kullanım düzeyi yüksek bulunmuştur. Bu çalışmadan elde edilen veriler tıp eğitimi programlarının güncellenmesine ve öğrencilere ilaç kullanımıyla ilgili daha fazla eğitim sunulmasına katkıda bulunabilir, böylece gelecekteki hekimlerin daha donanımlı olmalarına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, bupropion, nikotin, sigara, vareniklin

Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeyinin İncelenmesi. *Hatice Seymen Güngör, Emirhan Altay Tamer, Murat Melendizli, Arif Mert Çetinkaya, Bilge Eren Gürbüz, Selen Bardakçı, Hilal Gümüüş, Meral Saygun*

Özet: Tıp eğitimi süresince, öğrenciler çeşitli aşamalarda kaygı yaratan çok sayıda durumla baş etmek zorunda kalmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı tıp öğrencilerinin anksiyete düzeyi ve ilişkili faktörleri incelemektir. Bu tanımlayıcı tip araştırmanın evreni, 2023-2024 eğitim döneminde KÜTF 6. sınıfta eğitim gören 144 öğrenciden araştırmaya katılmayı kabul eden 106 kişi olup, katılım oranı %73.6 dır. Araştırmada, veri kaynağı olarak, KÜTF Bilim İnsanı Koridoru kapsamında dönem üç öğrencileri ve danışman öğretim üyesi tarafından hazırlanan 17 sorudan oluşan anket formu ve öğrencilerin kaygı durumunu değerlendirmek amacı ile Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) kullanılmıştır. SPSS 25.0 istatistik paket programı ile analizler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların Beck Anksiyete Ölçeği puan ortalamaları $12,31 \pm 10,556$ (min 0-max 49) dir. Öğrencilerin %57,5'inde anksiyete bulguları saptanmıştır ve çoğu minimal düzeyde anksiyete bulguları göstermektedir. Katılımcıların %84,9'u meslekleri ile ilgili gelecek kaygısı taşıdıklarını belirtmiştir. Kaygı duyan öğrencilerin BAÖ puanı, kaygı taşımadığını belirtenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Kaygı duydukları konular içinde, Hekimlere yönelik şiddet olaylarının artması ilk sırada yer almaktadır. Diğer kaygı nedenleri ise sırası ile tıpta uzmanlık sınavı, mecburi hizmette göreve başlanacak yer, mesleki bilgi ve becerinin yetersiz hissedilmesi ve ekonomik kaygılardır. Sosyal nedenlere ve tıp eğitimindeki zorluklara bağlı anksiyete tıp öğrencileri arasında yaygındır. Mesleki gelecek kaygısını azaltmak için toplum sağlığına yönelik bilgi ve becerilerle donatılmış, kendine güvenen hekimler yetiştirmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi, intörlük, beck anksiyete ölçeği

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Aşılar Konusunda Bilgi, Tutum Ve Davranışının Araştırılması. *Melike Özlü, Işıl Ferat, Özgür Fırat Boz, Meltem Yıldırım, Abdulalem Al-Buhairi, Samed Eren Aydın, Betül Ceren Arslan, Ayşegül Alpcan*

Özet: Tıp fakültesi öğrencilerinin aşılar hakkındaki bilgi düzeylerini, tutumlarını ve bakış açılarını değerlendirmek, sağlık sistemlerinin geleceği için kritik öneme sahip olabilir. Bu çalışma, tıp fakültesi öğrencilerinin aşılar hakkındaki bilgi düzeylerini, tutumlarını ve aşıya yönelik bakış açılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmaya 351 kişi katılmıştır; bunların %65'i kadın, %35'i erkektir. Katılımcıların %23.1'i birinci sınıf öğrencisidir ve %39.6'sı ailesiyle Kırıkkale'de ikamet etmektedir. Katılımcıların %35'i fakültede aşılar hakkında bilgi verildiğini düşünmektedir. Aşılar hakkındaki bilgileri sorulduğunda %23'ü bağışıklığı güçlendirdiğini, %25.6'sı hastalıklardan koruduğunu, %50.7'si hem bağışıklığı güçlendirdiğini hem de hastalıklardan koruduğunu düşünmektedir. Fakülteye başlamadan önce aşıların gerekli olduğunu düşünenlerin oranı %94.6'dır. Katılımcıların bilgi edinme kaynakları arasında fakültedeki hocalar, sosyal medya, arkadaş, aile, çevre önemli rol oynamaktadır. Grip ve koronavirüs aşılarının gereksiz bulunduğu ortaya çıkmıştır. %53'ü ülkedeki aşıların güvenilir olduğunu düşünürken %15.7'si güvenilir bulmamaktadır. %86.3'ü aşıların yan etkisi olduğunu düşünürken %37.6'sı aşıların içeriği hakkında endişe duymaktadır. Araştırma sonuçları, aşılar hakkındaki bilgi düzeyinin ve tutumların çeşitliliğini gösteriyor. Bu veriler, tıp fakültesi öğrencilerinin aşılarla ilgili algılarını anlamak için değerli bir kaynak sağlıyor. Ancak, aşılama konusundaki bilgi eksiklikleri ve bazı katılımcıların aşıların güvenilirliği konusundaki endişeleri, tıp eğitiminde ve kamu sağlığı ile ilgili bilgilendirme faaliyetlerinde dikkate alınmalıdır. Bu çalışmanın bulguları, tıp eğitimi ve halk sağlığı politikalarının şekillendirilmesinde yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Aşı; bağışıklama; bilgi; tutum

Ailelerinde Hipertansiyon Hastası Olan Kişilerde Hipertansiyon Gelişmesinin Önlenmesi İle İlgili Tutumlar. *İlayda Nuriye Aktaş, Zübeyir Demir, Eda Öz, Hasan Can Kaya, Selin Yavaş, İrem Sude Demirbağ, Hatice Aktaş*

Özet: Hipertansiyon (HT) küresel bir sağlık sorunudur ve Türkiye’de en sık tanılanan ikinci hastalıktır. Bu çalışmada, ailelerinde HT olan bireylerin HT gelişiminin önlenmesine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 18-65 yaş aralığında ($32,1 \pm 11,2$) kendilerinde hipertansiyon ve nörokognitif bozukluk olmayan 400 kişi (124 erkek 276 kadın) dahil edilmiştir. Veri toplama araçları tüm katılımcılara araştırmacılar tarafından yüz yüze sunulmuştur. Aydınlatılmış onamı alınan katılımcılardan Demografik Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, ailesinde HT hastası varlığı, ilaç kullanım durumu ve kronik hastalık varlığı ve hipertansiyonu önleme konusunda eğitim alma isteği) ve Hipertansiyondan Korunma Tutumları Ölçeğinde yer alan sorular yöneltilerek cevap vermeleri istenmiştir. 3 kişi anketleri tamamlamadığı için analizden çıkarılmıştır. Ölçeğin İç Tutarlılık düzeyi oldukça yüksek bulunmuştur (Cronbach $\alpha = 0,921$). Çalışmada toplam ve alt boyut skorlarının hepsinde yaşla birlikte artış gözlenmiştir. Lisan üstü düzeyindeki eğitime sahip olanların tüm test skorlarının daha düşük eğitim düzeyi kategorilerindeki bireylerden yüksek bulunmuştur. Toplam test skoru, alışkanlık ve yaşam şekli boyutu ile beslenme tutumu boyutundaki skorların kadınlarda anlamlı daha yüksek olduğu görüldü. Ailesinde hipertansiyon hastası olan bireylerin ($n=208$) sadece hastalık ve risk bilgisi alt boyutunda test skoru ailesinde HT olmayanlardan ($n=189$) anlamlı yüksek bulunmuştur ($p<0,027$). Bu çalışmada ailede hipertansiyon hastası olmasının bireylerin hipertansiyondan korunma tutumlarını artırmadığını ve hipertansiyondan korunmada insanları sadece bilgilendirmenin farkındalık yaratmada yetersiz olduğu ve bireylere bu konuda tutum ve davranış kazandıracak sağlık politikalarına ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hipertansiyon, korunma, risk faktörleri, ölçek

65 Yaş Üstü Hastalarda Evre 1 Hipertansiyon Düzeyinde Tutulmasının Performansa katkısının değerlendirilmesi. *Mustafa Kaman, Ada Konar, Merve Özer, Berke Aygün, Mert Şenbayır, Mehmet Kabalcı.*

Özet Hipertansiyon, sistemik arterlerde sürekli yüksek kan basıncı (KB) olması durumudur. 2024 Avrupa Kardiyoloji Derneği (European Society of Cardiology; ESC) kılavuzuna göre, KB $\geq 140/90$ mmHg olması hipertansiyon olarak tanımlanmaktadır. Yaşla birlikte, özellikle arteriyel sistemde her seviyeden damarda daralmalar oluşur. Nadiren %70'tan daha fazla darlığa neden olan plaklar izlenir. Çok büyük oranda mikrovasküler seviyedeki bu darlıklar için cerrahi veya perkütan müdahale imkanı yoktur. Ancak yine de Doppler USG ile dolaşım bozukluğu olduğunu açıkça gösteren mono-bifazik akım yaygın olarak tespit edilir. Ayrıca geçici nedenlerden bir dönem kan basıncı yükselmesi görülmüş olsa da, daha sonra bu geçici durum ortadan kalktığında, takip eksikliği nedeniyle ilacın kesilmemesi de önemli bir sorundur. Çalışmamızın amacı, Özellikle 60 yaş grubu hastalarda ESC Evre 1 HT (159/99) sınırında takip edilmek kaydıyla, medikasyonun sonlandırılabilirdiği HT hasta oranını belirlemek ve ilaç bırakma başarısı ile ilişkili faktörleri araştırmaktır. Çalışmamız, Şubat- Nisan 2024 tarihleri arasında, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kalp ve Damar Cerrahisi polikliniğinde ESC kılavuzu rehberliğinde takip ve tedavisi yapılmış olan HT için ilaç kullanan 55 yaş üzeri hastalarla yürütülmüştür. 3 ay boyunca rastgele seçilen hastalar çalışmaya retrospektif olarak dahil edilmiştir. Hastaların tansiyonları öncelikle poliklinikteki kontrollerinde ölçüldü, sonraki takipler «istirahat tansiyonu» olmak üzere günde 2 kez ev takibi olarak değerlendirildi. Tansiyon nedeniyle medikal tedavi alan 68 erkek, 93 kadın, toplam 161 hasta takip edildi. Ortalama hasta yaşı 62 idi. 43(%27) hastada doppler USG'de mono-bifazik akım izlendi. Rutin poliklinik takibi esnasında, ilaç tedavisi kesilmesine rağmen, ESC kılavuz sınırlarında kalınmak kaydıyla ilk 10 günlük takiple 58 hastanın ilacı (%36) kesilirken 24 hastada (%15) doz azaltıldığı tespit edildi. 1 ay sonraki ikinci 10 günlük takipte tedavisi yeniden düzenlemiş toplam 82 hastanın 15'i (%9) hariç yeniden ilaç başlanması gerekmediği tespit edildi. İlaç tedavisini bırakan grup ile yeniden başlayanlar arasında yaş, morbidite, semptomlar veya biyokimyasal parametreler açısından herhangi bir fark gözlenmedi. İlacı bırakmada başarıyı öngörmeyi sağlayan hiçbir faktör bulunmadı. Her ne kadar, takip süresi sadece 1 aylık ve sınırlı sayıda hasta takibiyle yapılmışsa da düzenli bir takiple HT için ilaç kullanan hastaların %50 civarında bir kısmının hipertansiyonları yeniden ortaya çıkmadan ilaçlarının kesilebileceği ihtimalini akla getirdi. Bu hastaların önemli bir kısmının periferik arter hastası olması ve mono-bifazik akım trasesinde kötü bir mikrovasküler dolaşımının olduğu da dikkate alınırsa gereğinden fazla düşürülmüş tansiyonun düzeltilmesiyle bu hastaların dolaşım bozukluğuna

katkı sağlanacağı da düşünüldü. Sonuç olarak hastaların kısa dönem tansiyon takibiyle değil, yaşam boyu gözlemlenerek medikasyon düzenlenmesinin zaruri olduğu düşünüldü.

Anahtar Kelimeler: Hipertansiyon, evre 1, 65 yaş üstü

Emzirme Problemi Yaşayan Annelerin Ve Bebeklerinin Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi.
Erte Baytok, Ekin Güneş Karakoç, Yusuf Yilmazer, Adem Aydın, Selin Aldemir, Eren Arda Demirtaş, Ruveyda Nur Erkoç, Serdar Alan

Özet: Anne sütü 6 ay boyunca bebeğin tüm ihtiyaçlarına cevap veren fizyolojik bir üründür. Her annenin sütü kendi bebeğine özeldir. Emzirme, beslenmenin yanı sıra anne ve bebeğin duygusal yakınlığı üzerine de olumlu etkileri bulunmaktadır. Bebeğin uygun emzirilmesi çocuk sağlığı dışında anne ve toplum sağlığını da etkilemektedir. Bebeğin uygun emzirilmesi sadece çocuk sağlığı değil anne ve toplum sağlığını da etkilemektedir. Aynı zamanda emzirme ile bebeklerin beslenmesi zahmetsiz ve ekonomik olarak sürdürülebilir bir yöntemdir ancak gelişmekte olan ülkelerde sadece anne sütü alma oranının 6 aydan küçük bebekler için yalnızca %39 olduğu bildirilmiştir. Türkiye’de ise ülkemizin demografik özelliklerini temsil etmesi için yapılan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) araştırmalarının 6.sı olan 2018 TNSA araştırmasında yaşamın ilk ayında (yenidoğan döneminde) sadece anne sütü alma oranının %59.2 olduğu bildirilmiştir. Bu oran 2-3 aylık bebeklerde %45.1, 4-5 aylık bebeklerde ise %14.4’e hızla düştüğü gözlenmiştir. Çalışmanın amacı emzirme problemi yaşayan annelerden risk faktörlerini belirlenmesi ve yenidoğan bebeğe ait risk faktörlerinin dokümantasyon edilmesi olarak belirlenmiştir. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Emzirme ve Relaksasyon Ünitesinde araştırmacılar tarafından hazırlanan 28 soruluk anket formu yüz yüze soru cevap yöntemi ile araştırmacılar tarafından doldurulmuştur. Emzirme problem ile başvuran 66 anneye anket uygulanmıştır. Bu annelerden %92.4 C/S doğum yapmış olarak belirlendi . Bebeklerin %13.6 si prematüre olarak belirlenmiştir. Doğumdan önce annelerin %18.2 ‘si emzirme eğitimi almıştır. Bu gebeliklerin %71.2’si planlı gebeliklerdir. Annelerin %9.1’i sigara kullanırken, %15.2’ si kronik hastalığa sahip olduğu bulunmuştur. Doğumdan sonraki ilk yarım saat içerisinde annelerin %74.2’sinin emzirebildiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar karşılaştırıldığında emzirme eğitimi alan annelerin bebeklerini ilk yarım saatte daha yüksek oranda emzirebildiği saptanmıştır. Prematüre doğan bebeklerde biberon kullanım sıklığının arttığı gözlenmiştir. Aileler gebelik planlamasını ilk çocukta daha sık yaptığı gözlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda emzirme eğitimi tüm eğitim grubundaki annelere gebelik öncesi dönemde verilmesi önerilmektedir. Doğum sonrası profesyonel emzirme desteğinin devam etmesinin önemli olduğu görülmüştür. Bu önerilerin gerçekleştirilmesi için tüm sağlık kuruluşlarında profesyonel Emzirme ve Relaksasyon birimlerinin hizmet vermesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, emzirme problemi, yenidoğan

Ambulatuvar kan basıncı monitorizasyonu yapılan hastalarda anksiyete düzeyi ve kan basıncı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Berra İpek, Elif Zülal Şen, Hanieh Kabood, Livanur Tekin Furkan Emir Özkurt, Ahmet Fatih Bayram, Vedat Şimşek*

Özet: Bu çalışma anksiyete ve kan basıncı arasındaki ilişkiyi incelemek, hipertansiyon ve anksiyete arasındaki bağlantıyı bulmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmamıza Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi kardiyoloji polikliniğine başvurarak ambulatuvar kan basıncı monitorizasyonu yapılan 53 hasta (%71,7 si kadın, %28,3 ü erkek) dahil edilmiştir. Bu hastalara ambulatuvar kan basıncı monitorizasyonu yapıldıktan sonra yaygın anksiyete bozukluğu ölçeği (YAB-7) ile 0-21 puan arasında anksiyete skorlaması yapılmıştır. Kan basıncı ve anksiyete skorları arasında Pearson korelasyon analizi, T testi gibi istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu analizler sonucunda kan basıncı ve anksiyete arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak hipertansiyonu olan diastolik dipper hastalarda ve hipertansiyonu olmayan ancak sistolik kan basıncı normale göre yüksek olan sistolik dipper hastalarda anksiyete skoru yüksek bulunmuştur. Yani anksiyetesi olan hipertansiyon hastalarında diastolik kan basıncı değerleri, anksiyetesi olan non-hipertansif hastalarda da sistolik kan basıncı değerleri geceleri anlamlı bir düşüş yaşamıştır. Bu düşüşün sebebini de geceleri kan basıncını etkileyecek stres faktörlerinin gündüz kan basıncını etkileyecek stres faktörlerine göre daha az olmasına bağlayabiliriz. Sonuç olarak her ne kadar anksiyete ve hipertansiyon arasında doğrudan anlamlı bir ilişki bulamasak da hipertansiyon hastası olan diastolik dipperlerde ve sistolik kan basıncı değeri ortalama göre yüksek olan non-hipertansif sistolik dipperlerde anksiyete skorunu yüksek bulmamız bize anksiyetenin kan basıncı üzerinde artırıcı etkiye sebep olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda anksiyete ve stres faktörlerinin kontrol altına alınmasıyla hipertansiyonun da tedavi edilebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Kan basıncı; anksiyete; hipertansiyon; ambulatuvar kan basıncı monitorizasyonu

Radyoloji Biriminde Ultrasonografi Tetkiki için Bekleyen Erişkin Hastalarda Stres Düzeyi Değerlendirilmesi. *Gözde Çolakoğlu, Yaren Altunkaynak, Ahmet Cemil Ülger, Muhammed Eymen Özerdem, İrem Acar, Pelin Zeynep Bekin Sarıkaya*

Özet: Hastanelerin anksiyete ve depresyonu tetiklediğini düşünmekteyiz. Bu çalışmada, bunu ortaya koymak için Radyoloji biriminde, Ultrasonografi için tetkik sırası bekleyen hastaların anksiyete ve depresyon düzeyini, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HAD) ile ortaya koyarak; bunu hastanın özellikleri ve bekleme özellikleri ile ilişkisini ortaya koymayı amaçladık. Çalışma 2024 Ocak-Mart tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı'nda Ultrasonografi yapılmasını bekleyen 105 hasta ile yapıldı. Veriler, işlem öncesinde hastalardan, hasta tanıma formu ve Hastane Anksiyete ve Depresyon ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Hastaların cinsiyeti ve yaşı, geldiği dahili ve cerrahi bölüm, salonda beklediği süre, randevu için beklediği gün sayısı ile hastane anksiyete depresyon ölçeği sonucu arasında anlamlı ilişki bulamadık ($p>0.05$). Hastaların eğitim düzeyi ile hastane anksiyete depresyon ölçeği sonucu arasında anlamlı ilişki bulduk ($p<0.05$). Temel eğitime sahip kişiler diğer eğitim gruplarından daha fazla HAD ölçek puanına sahiptiler. Bu çalışmada hasta eğitim düzeyleri ile hastane anksiyete depresyon ölçeği arasında bir ilişki bulduk. Çözümçül yaklaşımlarla ve etyolojiyi anlayarak, hastaların gereksiz kaygıları ve uzamış anksiyeteleri sonlandırılabilirse, istenmeyen şiddet olaylarının önlenmesi ve doğru ruh beden sağlığı yönetimi ile halk sağlığına katkımız olabilir.

Anahtar Kelimeler: Stres, anksiyete, ultrasonografi

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde Çalışan Hekimlerin Farmakogenomiye Yönelik Farkındalığı ve Tutumları. *Furkan Tekel, Beyza Yuca, Esra Güngüneş, Eda Yıldız, Haluk Reha Arslan, Recep Numan Uysa, Müberra. Devrim Güner*

Özet: Farmakogenomik, hastaların tedavisini bireyselleştirmeyi, farmakolojik yanıtları tahmin etmeyi ve advers reaksiyonlardan kaçınmayı sağlamaktadır. Klinik pratikte kullanımı tüm dünyada giderek artmaktadır. Biz de kendi kurumumuzda konu hakkındaki farkındalık ve tutumu belirlemeyi amaçladık. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde yanıtı göre değişmekle birlikte 15 – 19 soruluk Google Forms ile hazırladığımız anket aracılığıyla hekimlerin demografik bilgileri, mesleki deneyimi, farmakogenomik kavramına aşinalığı ve klinik pratikte kullanımı değerlendirilmiştir. Anket linki 2 ay boyunca iki haftada bir dekanlık ve hastane yönetiminin resmi e-postaları ve WhatsApp hesapları aracılığıyla 306 hekime iletilmiştir. Veriler tanımlayıcı istatistikler kullanılarak ve Ki-kare testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Anket 70 hekim tarafından tamamlanmıştır. Cinsiyet, yaş, tıbbi veya cerrahi uzman sayısı ve deneyim yılı dağılımı homojen bulunmuştur. 39 kişi (%55,7) farmakogenomik hakkında bilgi sahibidir ancak yalnızca 10 kişi (%14,3) bu bilgiyi pratikte kullanmıştır. Hekimlerin çoğu (%90) resmi bir farmakogenomik eğitiminin gerekli olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca hekimler (%91,6) reçeteledikleri ilaçlarla ilgili farmakogenomik bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir. Deneyimi <15 yıl olan hekimler, farmakogenomik bilgiyi, kendilerinden daha deneyimli meslektaşlarına göre anlamlı düzeyde daha fazla oranda tıp eğitimleri sırasında edinmişlerdir. (%5,6'ya karşı %63,6, p=0,0002). Çalıştıkları kurumda farmakogenomik test yapıp yapılmadığı sorgulandığında %22,9'u hayır cevabını verirken, %77,5'i ise bilmediğini belirtmiştir. Hekimler farmakogenomik kavramını ve önemini bilmektedir ancak klinik uygulamalarında kullanmamaktadır. Bu durumu aşabilmek için kurumsal farkındalığın artırılması, branşlar arası işbirliğinin teşvik edilmesi ve sürekli tıp eğitimi kapsamında öneminin vurgulanması faydalı olacaktır. Tıp eğitimi sırasında farmakogenomik kavramlara daha fazla yer verilerek, farmakogenomik bilginin klinik uygulamalarda kullanımı artırılabacaktır.

Anahtar Kelimeler: Farmakogenomik; hekimler; anket; tıp fakültesi hastanesi, eğitim

Kırıkkale Tıp Fakóltesi Öğretim Üyelerinin Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Erişimine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi *Alperen Tarık Demirci, Almina Jan Kaya, Ayşe Feyza İleri, Merve Sude Keçe, Meryem Toklucu, Serencam Çakıcı, Atike Tekeli Kunt*

Özet: Çalışmamızın amacı Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi öğretim üyelerinin bilgi ve iletişim teknolojileri erişimine yönelik algılarının incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi’nde öğretim üyesi olan her branştan 108 eğitici oluşturmaktadır. Araştırmada, “Kişisel Bilgi Formu” ile akademisyenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimine yönelik algısını belirlemek için “Akademisyenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Erişimi (ABİTE) Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tekrar gözden geçirilerek Croanbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, ilişkisiz t testi ve çok yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) her alanda yararlı bir araç olup özellikle eğitim ortamında vazgeçilmez bir hale gelmektedir. Bu önem dikkate alınarak, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi öğretim üyelerinin BİT erişimine yönelik algıları ABİTE ölçeği kullanılarak ortaya konulmuştur. Araştırma bulguları, öğretim görevlilerinin BİT’i kullanmaya son derece motive oldukları ve online olarak işlem yapma, arama yapma ve strateji geliştirme konularında yüksek becerilere sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca genel ve eğitimsel çalışmalarında BİT kullanımı da oldukça yüksektir. Sonuç olarak, eğitimcilerin eğitimlerini daha iyi hale getiren BİT’e erişimleri vardır. Ülkedeki yükseköğretim düzeyinde daha iyi dijital altyapı, daha fazla yetenek eğitimi ve BİT’in kullanılmasının teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), akademisyen, eğitim, farkındalık

Kritik Bakım Üniteleri Olarak Acil Servis Ve Yoğun Bakım Personelinde Şiddet Üstüne Anksiyete Ve Depresyon Ölçümü. *Begüm Tombul, Deniz Gülerce, İlayda Vuralkan, Mustafa Hüseyin Taşdemir, Özge Elçin, Toprak Ada Demirörs, Turgut Deniz*

Özet: DSÖ şiddeti “kişinin kendisine, karşısındakine bireye, gruba ,topluma karşı yaralanma, ölüm ,psikolojik zarar ve kayıpla sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan fiziksel güç uygulaması veya tehdidinde bulunması “ olarak tanımlar. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, küresel bir endişe kaynağı olmaya devam etmekte ve sağlık sektöründe çalışanların güvenliğini tehdit etmektedir. Çalışmamızda Kritik bakım üniteleri olarak acil servis ve yoğun bakım ünitelerinde görev yapan yardımcı sağlık çalışanları üzerinde yapılmış ve şiddet maruziyetleri ve mesleki doyum, tükenmişlik durumları ve etki eden faktörler araştırılmıştır. Çalışmamız kesitsel tanımlayıcı bir çalışma olarak Mart 2024 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servis ve Yoğun Bakımlarda görev yapmakta olan yardımcı sağlık personelleri üzerinde yapılmıştır. Sağlık personellerine Depresyon Anksiyete Stres-21 Ölçeği ve Minnesota Doyum Ölçeği (MDÖ) formları ulaştırılmış, gönüllü katılımcılar tarafından doldurulan anket formları çalışmaya dahil edilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS for Windows 21.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA) ile analiz edildi. Çalışmaya acil servisten 43, yoğun bakımdan 47 toplam 90 sağlık çalışanı katıldı. Acil servisten katılanların 30’u hemşire 13’ü hasta bakıcı, yoğun bakımdan katılanların 37’si hemşire 10’u hasta bakıcıydı. Tüm katılımcıların yaş ortalamasının 30,34, Katılımcıların 42’sinin(46,6) bekar, 48’inin (%53,3) evli, Katılımcıların meslekte çalıştığı yıl ortalaması 3,55 olduğu görüldü. Katılımcıların 82’si (%91,1) ekip uyumunun iyi olduğunu düşünüyor. 38(%42,2) kişi hastalar tarafından takdir gördüğünü hissediyor. 66(%73,33) kişi çalışma ortamında üstünün baskısını hissettiğini belirtti. Katılımcıların 24’ü (%26,6) daha önce şiddete maruz kaldığını belirtti, şiddete uygulayanların 7’si hasta yakınıydı. 44(%48,8) kişi çalışma ortamında şiddet endişesi duyduğunu belirtti. Katılımcıların 78’i (%86,6) sağlık çalışanlarına olan şiddetin arttığını düşündüğünü belirtti. Katılımcıların 55’i(%61,1) daha önce istifa etmeyi düşündüğünü belirtti. Depresyon Alt Ölçeği: Acil servis çalışanlarında DASÖ-21 ölçeğinin depresyon alt ölçeğinde puan toplam ortalamaları $1.86 \pm 0,78$ olarak saptanmıştır. Yoğun Bakım çalışanlarında DASÖ-21 ölçeğinin depresyon alt ölçeğinde puan toplam ortalamaları $1.80 \pm 0,67$ olarak saptanmıştır. Acil servis çalışanlarında depresyon alt ölçeği istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır ($p=0.045$). Meslek grupları açısından değerlendirildiğinde ise depresyon alt ölçeğinde puan toplam ortalamaları hemşirelerde 1.89 ± 0.66 , hasta bakıcılarda ise 1.66 ± 0.87 olarak saptanmıştır. Hemşirelerde depresyon alt ölçeği istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır ($p=0.019$). Meslek dağılımlarına göre puan ortalamaları açısından Minnesota Doyum Ölçeğine göre hemşirelerin

puan ortalamaları istatistiksel anlamlı yüksek saptanmıştır ($p=0.017$). Şiddete maruz kalma oranları yükseldikçe şiddetle karşılaşma endişesi de yükselmektedir. Yüksek riskli birimlerde çalışan yardımcı sağlık personellerinin yaklaşık yarısının çalışma ortamında şiddet endişesi duyduğu saptanmıştır. En fazla sözlü şiddete maruz kalındığı görülmüştür. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği'ne göre acil servis çalışanlarında depresyon, anksiyete ve stres alt ölçekleri anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır. Çalışma birimi olarak acil servis, yoğun bakıma kıyasla daha riskli bir birimdir. Mesleki dağılıma göre hemşirelerde depresyon, anksiyete ve stres alt ölçekleri anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır. Bu fark, iş tanımı ve yükünden dolayı şiddete maruz kalma durumunun farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır. Minnesota Doyum Ölçeği meslek gruplarına göre değerlendiriliğinde, puan ortalamaları açısından hemşirelerin puan ortalamaları anlamlı yüksek saptanmıştır. Bu fark yine iş tanımı ve iş yükünden kaynaklanmaktadır. Erkeklerin puan ortalamaları kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur ancak aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Çalışmamızda cinsiyetin şiddete maruz kalma ve şiddetten etkilenme durumuna anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür. Çalışmamızın tüm bulguları incelendiğinde, sağlıkta şiddetin yardımcı sağlık personeli üzerinde hem mesleki hem psikolojik sonuçları olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, sağlık personeli, anksiyete, depresyon

Üniversite Öğrencilerinde Uyku Kalitesi Durumu ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Deniz İrem Kağba, Bedriye Betül Kaya, Senanur Adalan, Doğa Erbayar Çağla Koçak, Esmenur Tevhide Koçaş, Didem Daymaz*

Özet: Bu çalışma Tıp Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin uyku kalitesini tespit etmek, ilişkili sosyodemografik özellikleri, bulunulan fakülte, spor, beslenme durumu gibi değişkenlerin uyku kalitesi ilişkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Çalışmaya Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi preklinik dönem ve Spor Bilimleri Fakültesindeki 343 öğrenci katılmıştır. Verilerin toplanmasında; uyku sorunları ve etkileyecek faktörlere ilişkin bazı durumların değerlendirileceği toplam 33 soru ve Pittsburg Uyku Kalite İndeksi'nden (PUKİ) oluşan veri toplama formu online ortamda gözlem altında uygulanmıştır. Gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %66,2'si tıp fakültesi, %33,8'i spor bilimleri fakültesi öğrencisidir. Tıp Fakültesi öğrencilerinin PUKİ puan ortalaması $8,9 \pm 1,9$, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin PUKİ puan ortalaması $8,7 \pm 2,4$ 'dür. Fakülteye göre PUKİ puanları arasındaki fark anlamlı düzeyde değildir ($p: 0,421$). Katılımcıların %41,1'i erkek, %58,9'u kadındır. Katılımcılardan kadınların PUKİ puan ortalaması $8,9 \pm 2,2$, erkeklerin PUKİ puan ortalaması $8,7 \pm 1,9$ 'dur. Cinsiyete göre PUKİ puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir ($p: 0,398$). Çalışmamızda; kafein içeren içecekleri tüketme sıklığı, uyku ile ilgili sorun olma durumları, fakültedeki derse devam durumları, tanısı konmuş hastalığın varlığı ve fakülte başarı durumları ile PUKİ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Katılımcılardan 6 kişinin (%1,7) uyku kalitesi iyi çıkmış olup 337 kişinin (%98,3) uyku kalitesi kötü olarak çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler tamamına yakınının kötü uyku kalitesine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, eğitim kurumlarının ve sağlık hizmetlerinin, öğrencilere yönelik uyku sağlığı programları ve destek hizmetleri sunmasının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, öğrencilerin uyku düzenlerini iyileştirmeye yönelik bireysel stratejiler geliştirmeleri de teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci; Pittsburg Uyku Kalite İndeksi; spor bilimleri fakültesi; tıp fakültesi

Bir Üniversite Hastanesi Göz Hastalıkları Polikliniğine Başvuran Pediatrik Hastaların Klinik ve Demografik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Melih Danışan, Sefa Durmuş, Ecenaz Dökme, Şuayip Üstüner, Hayrullah Çakır, Erdem Dursun*

Özet: 2023 yılında hastanemiz çocuk göz polikliniğine başvuran pediatrik hastaların dosyaları retrospektif olarak incelendi, klinik ve demografik özellikleri kaydedildi. Çalışmadaki amaç, pediatrik grupta sık görülen oftalmolojik hastalıkları tespit etmek ve koruyucu sağlık hizmetleri açısından çıkarımlar sağlamaktır. Çalışmanın sonuçlarına göre bütün yaş gruplarını ele aldığımızda, en sık polikliniğine başvurma sebebinin rutin kontrol olduğu görülmüştür. En sık görülen hastalık ise refraksiyon bozukluklarıdır. Refraksiyon bozukluklarının yaş ile beraber arttığı görülmüştür. Bunun dışında strabismus, göz kapağı bozuklukları ve diğer hastalıklar (konjunktivit, epifora, göz kuruluğu, kırmızı göz vb.) diğer sık görülen hastalıklardır. En sık görülen hastalığın refraksiyon bozukluğu olduğunu gösterdiğimiz çalışmamızdan çıkardığımız sonuç, pediatriklerin ve pediatrik oftalmologların bu konuda daha dikkatli olması gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Refraksiyon bozuklukları; strabismus; pediatrik hasta.

Adenoid Hipertrofisi Olan Çocuklarda Sistemik Enflamatuvar Parametrelerin Değerlendirilmesi.
Şeyda Şimşek, Elif Soydan, Furkan Ekrem Ağırman, Recep Özel, Hatice Bor, Aleyna Yavuk, Ela Cömert

Özet: Vücudumuzda bağışıklık sisteminde görev alan hücre grupları granülositler ve lenfositlerdir. Adenoid hipertrofisi inflamasyon ve alerji gibi nedenlerle büyümektedir. Nötrofil-lenfosit oranı (NLR), düzenli bir beyaz kan hücresi sayısı kullanılarak kolayca ölçülebilen mutlak nötrofilin lenfosit sayısına oranı olarak tanımlanır. Adenoid hipertrofisi olan çocuklarda NLR, trombosit-lenfosit oranı (PLR) ve lenfosit-monosit oranı (LMR), sistemik inflamasyon için ortaya çıkan biyobelirteçtirler. NLR genellikle sub-klinik inflamasyonun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bundan yola çıkarak yapılan çalışmamızda adenoid hipertrofisi olan çocuklarda cerrahi öncesi sonuçlarla kontrol grubunu inceledik. Sonuç olarak diğer değerlerin anlamlı bir fark olmadığı sadece NLR'nin anlamlı bir fark olduğunu gördük. Tüm çalışma verilerine uygulanan ROC curve analizi sonunda NLR değerinin hasta grubunu öngörebileceği bulundu (AUC-1.000 $p<0.001$, NLR esik değeri-0.40, sensitivite %94, spesivite %100). Ancak yapılan regresyon analizi sonunda bu parametrenin patognomonik bir parametre olamayacağı düşünüldü. (B 91.024, Wald-0.000, $p=0.991$)

Anahtar Kelimeler: Adenoid hipertrofi, nötrofil-lenfosit oranı; trombosit-lenfosit oranı

Prepandemik ve pandemik dönemlerde akut koroner sendrom ile hospitalize edilmiş hastaların laboratuvar, klinik ve anjiyografik parametrelerinin değerlendirilmesi. *Hafize Dereli, Naziyet Çelebi, Meryem Yavaş, Mehmet Taşkın, Arda Beltek, Umutalp Yıldırım, Nesligül Yıldırım*

Özet: Akut COVID-19 enfeksiyonu, akut koroner sendromu (AKS) olan hastalarda olumsuz klinik sonuçlarla ilişkilidir. Özellikle altta yatan koroner arter hastalığı ve/veya pro-inflamatuar kardiyovasküler risk faktörleri (örneğin diyabet, hipertansiyon ve obezite) bulunan hastalarda kısa vadede miyokard hasarı ve AKS riskinde bir artış rapor edilmiştir. COVID-19 enfeksiyonuna yakalanan hastaların %7-36 miyokardiyal hasar geliştirir, troponin değerleri artar. COVID-19 nükleik asit tespiti sırasında özellikle de ST yükselmeli miyokard infarktüsü (STEMI) için gerekli olan erken reperfüzyon süresi aşılabacağından istenilenden daha geç teşhis koyulabilmektedir. Pandemi sırasında tüm dünyada AKS oranlarında gözle görülür bir azalma kaydedilmiştir. AKS'nin zamanında yönetimi ile sağlık personelinin ve hastane ortamının korunması arasındaki dengeyi sağlayacak hazırlıkların ve standartlaştırılmış protokollerin eksikliği, yüksek riskli AKS'nin tedavisinde gecikmelere yol açmıştır. Çalışmamızın amacı COVID-19 hastalığının AKS'li hastalar üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmamız Pre-pandemik dönem (7 Mayıs 2019-10 Mart 2020) ve Pandemi dönemlerinde (11 Mart 2020- 13 Ocak 2021) AKS tanısı ile Kırıkkale Üniversitesi Kardiyoloji Anabilim Dalında hospitalize edilen ve koroner anjiyografi uygulanan 18 yaş üzeri hastalarda uygulanmıştır. Çalışmanın istatistik hesaplamaları hasta verileri toplandıktan sonra SPSS uygulamasının 26.0 sürümü ile tanımlayıcı istatistiksel analizler yapılmıştır. Çalışmamızda incelenen tüm hastalarda AKS oranının erkeklerde kadınların 3 katından daha fazla olduğu görülmüştür. Bununla birlikte prepandemik dönemde AKS nedeniyle yatırılan erkekler hastaların kadınların 2 katından fazla olduğu, pandemi döneminde ise bu oranın 3 katından fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmamızda AKS nedeniyle yatırılan erkek hastalarda prepandemik dönemde yaş ortalamasının $61,41 \pm 9,82$, pandemi döneminde $61,18 \pm 11,42$ olduğu, kadınlarda ise prepandemik dönemde $67,62 \pm 10,99$, pandemi döneminde ise $67,97 \pm 12,83$ olduğu görülmüştür. Prepandemik ve pandemik dönemler kıyaslandığında hastalarda görülen AKS semptomlarının sıklığı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. İki dönemde de en çok tutulan damar sayısı 1'dir ve en çok tutulan damar LAD iken en az tutulan damar LMCA'dır. Prepandemik ve Pandemi dönemlerde AKS tanısıyla hastanemize yatırılan hastaların laboratuvar verilerinden Troponin ve CRP için iki dönem arasında anlamlı fark bulunmuştur (Prepandemik lehine bir fark vardır). Fakat D-dimer için iki dönem arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Akut Koroner sendrom, pandemi, COVID 19, parametre

Vitamin B 12 Referans Aralığı *Elifnaz Yücel, Beyza Alkış, Gülten Şencan, Nurettin Dinçer, İrem Murat, Umut Çevik, Osman Çağlayan*

Özet: Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Vitamin B12 referans aralığını belirlemek. Hastane kayıtlarından son bir senenin verileri alındı. Dahil etme ve dışlama kriterlerine göre arındırıldı ve düzenlendi. Uç değerler atılarak her iki cinsiyet için %2,5 ve %97,5 değerler referans aralığı olarak hesaplandı. Vitamin B12 düzeyi referans aralığı erkeklerde 151-526 pg/ml, kadınlarda 155-543 pg/ml olarak hesaplandı. Çalışma sonucu elde edilen referans aralıkları hastanede kullanılan referans aralığından (197-771 pg/ml) farklı çıkmıştır. Vitamin B12 eksikliğinin prevalansı; ırksal, çevresel, sosyoekonomik düzey, farklı yaş grupları, beslenme alışkanlıkları ve cinsiyete göre farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: B12 vitamini; referans aralığı

Çölyak Hastalığında Genetik Yatkınlık ve Klinik Uyum *Tunca Özer, Alper Faruk Topaktaş, Enes Bektaş, Furkan Ege Çetin, Göktuğ Güvenç, Tuba Aksoy, Derya Beyza Sayın Kocakap, Hacer Fulya Gülerman*

Özet: Çölyak hastalığı (ÇH) glutene karşı intolerans nedeniyle oluşan, sistemik inflamatuvar ve multifaktöriyel bir hastalıktır. Gelişiminde genetik ve çevresel faktörler etkilidir. Genetik faktörlerde en önemli rolü HLA-DQB1*0201 ve HLA-DQA1*0501 alellerinin oluşturduğu HLA-DQ2 heterodimeri ile HLA-DQB1*0302 ve HLA-DQA1*03 alellerinin oluşturduğu HLA-DQ8 heterodimeri oluşturmaktadır. HLA-DQ2 veya HLA-DQ8 heterodimerlerinden birinin bulunması, ÇH açısından tam yatkınlık olarak tanımlanırken, bu heterodimerleri oluşturan alellerin yalnızca bir tanesinin varlığı yarım yatkınlık olarak tanımlanmaktadır. Genetik yatkınlık saptanması tek başına ÇH varlığını göstermemekte iken yatkınlık saptanmayan bireylerde ÇH tanısı büyük oranda dışlanmaktadır. Çalışmamızda KÜTF Hastanesinde 1 Ocak 2018-31 Aralık 2023 tarihleri arasında ÇH genetik yatkınlık paneli çalışılan 161 çocuk hasta yer almıştır. Ayrıca ÇH tanısını çalışma periyodunda alan ama yatkınlık paneli, çalışma süresinden önce çalışılan 5 çocuk hastanın da genetik sonucu sunulmuştur. ÇH paneli bakılan çocuk hastaların 139'unda (%82,6) genetik yatkınlık saptanırken, 22'sinde (%17,4) herhangi bir yatkınlık aleli saptanmamıştır. Yatkınlık saptanan hastaların genotipleriyle ÇH tanısı değerlendirildiğinde; sadece HLA-DQ2 pozitif saptanan 62 hastanın 16'sı (%25,8), sadece HLA-DQ8 pozitif saptanan 22 hastanın 2'si (%9,09), HLA-DQ2 ve HLA-DQ8 pozitif saptanan 7 hastanın 1'i (%14,2), HLA-DQ2 ve HLA-DQB1*0302 pozitif saptanan 2 hastanın 1'i (%50) ile HLA-DQ8 ve HLA-DQA1*05 pozitif saptanan 6 hastanın 2'si (%33,3) ÇH tanısı almıştır. 161 hastanın ÇH yatkınlıkları değerlendirildiğindeyse ÇH tam yatkınlığı saptanan 104 hastanın 23'ü (%22,1'i), sadece HLA-DQA1*05 pozitif ve sadece HLA-DQA1*03 pozitif saptanan iki hasta olmak üzere toplam 25 hasta ÇH tanısı almıştır. Elde ettiğimiz veriler, HLA-DQ2 ve HLA-DQ8 heterodimerlerinin ÇH'ye yatkınlık oluşturduğunu ancak tek başına tanı için yeterli olmadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Çölyak hastalığı; çocuk hasta; genetik yatkınlık; HLA

Rezerpinin İnsan Hepatosellüler Karsinoma Hücrelerinde Sitotoksik ve Genotoksik Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Sümeysra Özdoğru, Sedef Şengül Enes Sayın, Beyza Biçer Safa Burak Arslan, Zülal Bucak, Erkan Yurtcu*

Özet: Reserpin, doğal olarak Rauwolfia serpentina veya Rauwolfia vomitoria bitkilerinden elde edilen, birkaç nörotransmitteri inhibe eden bir dopamin boşaltıcısı ve antikanser bir ajandır. Doksorubisin, kanser tedavisinde kullanılan bir kemoterapi ilacıdır ve DNA interkalasyon mekanizması ve topoizomerez II inhibisyonu yoluyla hücresel hasara yol açar. Bu mekanizmalar, hücresel sinyal yollarını dolaylı olarak etkiler. Diğer kemoteropötik ajanlara benzer bir şekilde, bazı hastalarda ilaç direnci ve intoksikasyon sebebiyle sınırlı etkiye sahiptir. Bu yüzden çoğu kanser hastası kemoteropötik ajanın etkinliğini artırmak için günlük ek gıdalar ve bitkisel ekstraktlar kullanır. Çalışmamızın amacı rezerpinin ve doksorubisinin birlikte ve ayrı ayrı kullanıldığında HCC hücrelerinde antikanser etkinliğini incelemek ve rezerpinin potansiyel sitotoksik ve genotoksik etkilerini gözlemlemektir. HepG2 insan HCC hücreleri kullanılarak rezerpinin sitotoksik ve genotoksik etkileri değerlendirilmiştir. Hücreler %10 fetal sıgır serumu içeren DMEM ortamında kültüre edilmiştir. Sitotoksik etkiler MTT hücre proliferasyon testi ile, genotoksik etkiler ise comet yöntemi ile belirlenmiştir. Rezerpin tek başına HCC hücresi HepG2 hücre hattında 167.13 mikro molar dozda sitotoksik hasar verdiği gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Rezerpin tek başına kullanıldığında genotoksik hasarı artırmıştır ($p<0.05$). Rezerpin ve doksorubisinin kombine kullanımı doksorubisinin tek başına kullanıldığında ortaya çıkan genotoksik hasardan daha etkili genotoksik hasar çıkmasına neden olmuştur ($p<0.05$). Bu çalışmada nörotransmitter inhibitörü ve antihipertansif olan rezerpinin antikanser özelliklerinin belirlenmesi çalışılmıştır. Bu amaçla rezerpin doksorubisinle kullanılmış HCC hücrelerinde istatistiksel açıdan anlamlı genotoksik hasar oluşturmuştur. Bu verilerin daha önce yapılan çalışmaları destekleyici ve daha sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici olacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Hepatosellüler karsinom, doksorubisin, rezerpin, genotoksikite, sitotoksikite

Kırıkkale Bölgesinde Gelişimsel Kalça Displazisinde Ultrasonografik Taramanın Erken Tanı ve Tedavi Pratiğinde Yarattığı Değişim. *İrem Şabudak, Özlem Kararkaya, Ayşe Nehir Taşkın, Aslıhan Sandıkçı, Mehmet Kutay Özel, Doğukan Bayram, Meriç Çırpar*

Özet: Bu çalışmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi ortopedi polikliniğine getirilen yirmi dört aydan küçük bebeklerin kalça ultrasonografisi yöntemi ile tespit edilen gelişimsel kalça displazisi sıklığının araştırılması, takip ve tedavi seçeneklerinin yıllara göre değişimi ve tarama programı ile olan ilişkisinin ortaya konmasıdır. Araştırma kapsamında Ocak 2011 - Temmuz 2022 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji polikliniğine getirilen 3791 bebeğe ait 7582 kalça retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmada yer alan bebeklerin %43,3'ü erkek, %56,7'si kızdır. Araştırma dahilinde değerlendirilen bebeklerin %61,1'inde GKD saptanmamıştır. GKD şüphesi ile takibe alınan bebeklerin %25,7'si herhangi bir tedavi olmaksızın fizyolojik olarak gelişimlerini tamamlamıştır. GKD nedeni ile tedavi edilen bebeklerin oranı ise %13,0 olarak bulunmuştur. Tedavi verdiğimiz bebeklerin %9,9'u dinamik veya statik ortez kullanarak invaziv girişimde bulunulmadan tedavi edilmiştir. Ortez tedavisi harici geriye kalan bebeklerin %2,6'sı kapalı redüksiyon ve PPA; % 0,5'i açık redüksiyon ve PPA olmak üzere anestezi gerektiren invaziv tedavi uygulamasına ihtiyaç duymuştur. Çalışmaya dahil edilen bebeklerde yapılan takip ve verilen tedavi seçeneklerinin, Ulusal tarama öncesi ve sonrası yıllara dağılım özelliklerine bakıldığında ulusal tarama sonrası verilen tedavilerin yüzdesinin değişiminin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (p=0,032). Sonuç olarak, ulusal tarama programının GKD tedavisinde invaziv müdahalelerin sıklığını azalttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kalça, displazi, ultrasonografi, sıklık, doğuştan, yenidoğan

Hastanemizdeki Videomediastinoskopilerin Retrospektif İncelenmesi. *Bediha Feyza Gedikli, Yavuz Berkay Şener, Gözde Çay, Muhammed Ali Şaşmaz, Beril Çiftci, Muhammed Mert Öztürk, Mesut Melih Özercan*

Özet: Bu çalışmadaki amacımız 2014-2024 tarihleri arasında hastanemizde tanısal ve evreleme amaçlı mediastinoskopi uygulanan 56 olgunun geriye dönük olarak değerlendirilmesini yapmak ve mediastinoskopinin mortalitesinin düşük tanısal değerinin yüksek olduğunu vurgulamak. Bu amaçla mediastinoskopi yapılan 56 olgudan mediastinal kitlesi ve/veya mediastinal lenfadenopatisi olan ve non-invaziv yöntemler ile tanı konulamayan 48 olguya (%85,71), akciğer kanseri tanısı bulunan mediastinal evreleme amacıyla ise 8 olguya (%14,29) mediastinoskopi yapıldı. Tanısal amaçlı mediastinoskopi yapılan hastaların tamamında işlem sonrası kesin tanıya varılmıştır. Reaktif hiperplazi- antrakozis ve non-kazeifiye granülomatöz lenfadenitin baskın olduğu bu grupta epiteloid lenfoid hiperplazi gibi farklı patolojik tanılara da ulaşılmıştır. Evreleme amaçlı mediastinoskopi yapılan 8 olgudan 1'inde (%12,5) N2 (+) olarak saptanmış ve bu hasta neoadjuvan kemoradyoterapi protokolüne alınarak daha iyi bir tedavi algoritması sağlanmıştır. Diğer 7 olguda (%87,25) antrakoz olarak saptanmış ve bu olgulara cerrahi rezeksiyon uygulanmıştır. Mediastinoskopi mediastinal enfeksiyöz ya da malign patolojilerin tanısında, pre-operatif evrelemede güvenilir bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, mediastinoskopi, lenfadenopati

Boş sella Hastalarında Biyokimyasal, Hormonal Ve Radyolojik Morfolojik Ölçüm Değerlerinin Analizi: Klinik Çalışma. *Efe Barış Durgun, Süha Alp Ermiş, Rümeysa Yalçın, Yusuf Emin Karaca, Şevval Sıla Temel, Sıla Gedik, Ahmet Metehan Albayrak, Bülent Bakar*

Özet: Bu çalışmada boş sella olgularında sella tursika radyolojik morfolojik ölçüm bulguları ile hipofiz hormon düzeyleri arasındaki ilişki araştırıldı. Radyolojik görüntülerde boş sella saptanan hastalar (32 kadın, 3 erkek) “parsiyel boş sella (PBS) grubu” (subaraknoid mesafe hacmi<%70) ve “total boş sella (TBS) grubu” (subaraknoid mesafe hacmi>%70) olarak gruplandırıldı. Yaş, cinsiyet, radyolojik görüntülerde sella tursika boyutları ve hacmi, subaraknoid mesafe yüksekliğinin hipofiz bezi yüksekliğine oranı ve diyafragma sella çapı ölçüldü. Tüm hastaların kan sayımı sonuçları, biyokimya sonuçları ve serum hormon değerleri kaydedildi. Yapılan karşılaştırma analizlerinde PBS ve TBS grupları arasında yaş, tam kan sayımı, serum biyokimya parametreleri ve serum hormon düzeyleri bakımından istatistiksel fark bulunamadı. Ancak, korelasyon analizinde cinsiyet ile subaraknoid mesafe invazyon hacmi ve sella tursika (ST) sagittal genişliği arasında negatif korelasyon bulundu. İlaveten ST aksiyel çapı ile serum kortizol, progesteron, testosteron ve adrenokortikotropik hormon düzeyleri arasında negatif korelasyon saptandı. Ayrıca, TSH düzeyi ile subaraknoid mesafe invazyon oranı arasında, serbest T4 düzeyi ile diyafragma sella sagittal genişliği arasında ve serbest T4 düzeyi ile ST sagittal genişliği arasında negatif korelasyon bulundu. Bu çalışma sonunda boş sella hastalarında sella tursika boyutları veya sella tursikayı invaze eden subaraknoid mesafe hacmi arttığında bazı serum hormon değerlerinin düşebileceği ve bu nedenle bu hastaların hormon düzeylerinin ve radyolojik görüntülerinin periyodik olarak yakın takibinin uygun olacağı sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Boş sella, radyoloji, morfoloji, hormon, biyokimya

Dudak Kanserlerinde Klinik Yaklaşım ve Rekonstrüksiyon Prensipleri *Gülsüm Cansel Konak, Hayunnisa Demircan, Şerife Sena Sazlık, Yaren Özden, Furhan Yasar, Ali Utku Büken, Ziya Şencan*

Özet: Dudak kanserleri cilt kanserinden sonra baş boyun bölgesinde en sık görülen kanser tipidir, aynı zamanda oral kavitenin en sık görülen kanseridir. Tüm oral kavite kanserlerinin %25-30'unu oluşturur. Genelde patolojik tanı yassı hücreli karsinomdur. Tümörlerin %90'ı alt dudaktan,%7'si üst dudaktan,%3'ü oral komissürden kaynaklanır. Birincil tedavi cerrahi rezeksiyondur. Tedavide hedef onkolojik açıdan tam eradikasyon, hareket konuşma ve tükürük kaçağı için sfinkter olmak gibi dudağın tüm işlevlerinin korunması ve estetik açıdan kabul edilebilir bir sonuç elde etmektir. Dudak kanseri tanısıyla 2015-2024 yılları arasında Kırıkkale Üniversitesi Hastanesi Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniğinde tedavi ve takibi yapılan 11 hastanın tedavi sonuçları ve prognozu etkileyen faktörler incelenmiştir. Taradığımız verilere göre KBB polikliniğinde dudak tümörü tanısı alan 1'i kadın, 10'u erkek 11 hastanın yaş ortalaması 69,5 yıldır. Histopatolojik incelemesinde 10 hastada yassı hücreli karsinom (SCC), 1 hastada bazal hücreli karsinom (BCC) olduğu raporlanmıştır. Hastaların 10 tanesinde lezyon alt dudakta, 1 tanesini lezyonu üst dudaktaydı. Tedavi seçeneği olarak 7 hastada wedge (kama) rezeksiyonu (1 hastada boyun disseksiyonu ile birlikte uygulanmıştır). 4 hastada flep uygulanmıştır (1 hastada abbe flep, 1 hastada Bernard-Webster flep, 2 hastada Karapandzic flep ve boyun disseksiyonu birlikte uygulanmıştır). Sonuç olarak alt dudak tümörlerinde erken evrelerde cerrahi tedavi ile kür şansı yüksektir. İleri evrelerde hastaya göre planlama yapılarak fonksiyonel ve estetik olarak iyi sonuçlar elde etmek mümkündür.

Anahtar sözcükler: Dudak kanserleri, cerrahi, flep, rekonstrüksiyon

POSTER BİLDİRİLERİ

Radyolojik tetkikler ve radyasyonun zararlı etkileri hakkında toplumun bilgi düzeyi. *Melisa Yılankırkan, Ahmed Elderviř, İzzettin Sarioğlu, Eda Keskin, Vildan Rüveyde Atlı, Cereng l Alıcı, Melike Karak, Adnan  zdemir*

 zet: Hastalar, doktorlar ve radyoloji uzmanları radyolojinin tanı ve tedavi uygulamalarında iyonlaştırıcı radyasyona maruz kalmaktadır. Tanı ve tedavi için kullanılan tıbbi radyolojik yöntemlerin kanıtlanmış zararlı etkilerine rağmen, bu prosedürleri tamamen terk etmek mümkün değildir. Toplumda radyolojik incelemeler, radyasyonun etkileri ve radyasyondan korunma konusunda bilgi eksikliği vardır. Radyasyon konusunda farkındalığı artırmak için hastaları eğitmek, sağlık  đrencilerinin eğitimini geliştirmek ve tüm hastane personeline hizmet içi eğitim sağlamak esastır. Bu şekilde bilgi düzeyleri iyileştirilebilir ve radyasyonun zararlı etkileri en aza indirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Radyasyon, radyasyonun zararlı etkileri, hasta güvenliği, bilgi düzeyi

Çocukluk ve ergenlik döneminde tiroid nodülleri. *Aleyna Koçyiğit, Busenaz Hırçın, Beyzanur Kömez, Kaan Dolaşık, Ahmet Emre Taylan, Buğra Kaan Baş, Muhammed Oğuzhan Karakaya, Tunahan Güçlü, Mustafa Kemal Aslan*

Özet: Çocukluk çağı ve adolesan dönemde tiroid nodülleri erişkinlere kıyasla daha nadir görülmektedir. Bu nedenle çocukluk çağında tiroid nodülleri ile ilgili deneyim daha kısıtlıdır. Buna karşın, çeşitli çalışmalarda çocukluk çağı tiroid nodüllerinin önemli oranlarda malignite riski taşıdığı saptanmıştır. Tiroid nodüllerinin yakın takibi, laboratuvar ve radyolojik olarak değerlendirilmesi, biyopsi ve ameliyat kriterlerinin belirlenerek optimal zamanda müdahale edilmesi, hastalığın yönetiminde çok önemlidir. Rutin fizik muayene yapılırken mutlaka tiroid bezinin de muayene edilmesinin önemi vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Troid, nodül, çocukluk dönemi

Eriptosis ve Taramalı Elektron Mikroskopu. *Tülay Mortaş, Asya NisaTaş, Azra Ars, Caner Artunç, Metin Gökçek, Mustafa Pınarbaşı, Osman Eray Avluklu, Sena Işık*

Özet: Eritrositler son derece hassas hücrelerdir, çekirdekleri ve mitokondrileri olmamasına rağmen önemli sağlık göstergesi oluşturmaktadırlar. Sistemik veya kronik durumlarda, hematolojik sistem dolaşımdaki medyatörlere maruz kalmaktadırlar. Bu sistemin parçası olan eritrositler de, dolaşımdaki moleküler yapılarla etkileşime giren, eriptosis denilen apoptoza benzer programlanmış hücre ölümüne uğrayan, membran yapısına sahiplerdir. Mikroskopik olarak eriptosis, hücre büzülmesi ve hücre zarının karışması ile tespit edilebilmektedir. Eriptosis, eritrositlerde enerji tükenmesi, reaktif oksijen türlerinin oluşumu ve antioksidanların tükenmesi gibi çeşitli faktörler tarafından tetiklenebilmektedir. Tetiklenmeyle eritrositlerdeki kalsiyum kanallarının açılmasına bağlı olarak, hücre içine Ca^{+2} akışına sebep olmaktadır. Bu da fosfatidilserinin açığa çıkmasına ve hücre zarının asimetrisinin bozulmasına yol açmaktadır. Eriptotik eritrositlerin tanımlanması için çok sayıda yöntem kullanılmıştır. Bunlardan biri de eritrosit zarının ultrayapısal analizine izin veren, üç boyutlu görüntü sağlayan Taramalı elektron mikroskopudur. Bu derlemede Taramalı Elektron Mikroskopuyla eriptosisin incelendiği çeşitli çalışmalardan bahsederek eriptosisin biyobelirteç olabileceğini vurguluyoruz.

Anahtar kelimeler: Eritrosit; eritrosit membranı; eriptosis; taramalı elektron mikroskopu

Aşının Zıt Kutupları. *İrem Türker, Ceyda Kurşun, Nisa Nur Karaca, Pınar Bozbıyık, Şara Şentürk, Nisanur Teke, Kübra Osoydan, Nesrin Şenbil*

Özet: Aşılar hem bireysel hem de toplum sağlığını etkileyerek enfeksiyon hastalıklarından korunmayı sağlar. Aşılarla güven duyanlar çoğunluğu oluşturmakla birlikte, aşı programlarının uygulanmasıyla aşı kararsızlığı ve aşı reddi kavramı da ortaya çıkmış, Covid-19 pandemisi sonrası Covid aşılarının uygulamaya girmesiyle tüm dünyada artış göstermiştir. Bu makalede aşının tanımı, tarihçesi, dünya ve Türkiye'deki aşılama durumu ve sıklığı azalan hastalıklar, aşı reddi ve kararsızlığının tanımı, toplumun ve ebeveynlerin aşıya yaklaşımı, Türkiye'deki sağlık çalışanlarının aşıya bakış açısı ele alınmıştır. Özellikle aşı karşıtlığının dünya genelinde ve Türkiye'de nasıl arttığı, bu konudaki temel nedenler ve COVID-19 pandemisiyle birlikte aşı kararsızlığının ve reddinin artışı üzerinde durulmuştur. Aşının bireysel ve toplum sağlığına katkısını vurgulanarak aşı kararsızlığı ve reddinin önlenmesi için bilinçlendirme ve doğru bilgi paylaşımının önemine dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aşı tanımı; aşının tarihçesi; aşılama durumu; aşı reddi; aşı kararsızlığı

Anafilaksiye temel yaklaşım. *İrem Akça, Zeynep Dila, Betül Nergiz, Sümeyye Şahin, Murat Ertuğrul Şirin, Hüseyin Emir Coşkun, Muhammet Ali Karabulut, Ayşe Baççioğlu*

Özet: Anaflaksi, mast hücreleri ve bazofillerden immünoglobulin E aracılıklı immünolojik reaksiyon sonucu salınan mediyatörlerin yol açtığı, ani başlayan sistemik aşırı duyarlılık reaksiyonudur. Etiyolojide çocuklar için besinler, erişkinler için ise venomlar ve ilaçlar en sık karşılaşılan etkenlerdir. Tanı klinik ve fizik muayene ile konur. En sık akut (dakikalar-saatler içinde) ortaya çıkan deri/mukoza (ürtiker, kaşıntı, kızarıklık, dudaklar/dil/uvula şişliği) ve solunum (dispne) ve kardiyovasküler (hipotansiyon, taşikardi) tutulum olması ile tanı konabilir. Kan triptaz düzeyinde artış anaflaksi tanısını destekleyicidir. Tedavide ilk sırada kullanılan ilaç adrenalindir (1/1000 mg/ml, M. vastus lateralis, IM, yetişkin: 0,2-0,5 mg; çocuk: 0,01 mg/kg).

Anahtar Kelimeler: Anaflaksi; adrenalin; immünoglobulin E

E-Tromboz. *Edanur Dilara Yıldız, Ceylin Cumhuri, Kemal eren Tuncal, Mert Kızmaz, Gizem Kutlu, Tunay Aksoy, Onur Öztürk, Şule Toprak*

Özet: Bilgisayar, tablet ve telefon gibi teknolojik cihazların yaygınlaşmasıyla birlikte, uzun süreli hareketsizlikten kaynaklanan "E-tromboz" adı verilen venöz tromboembolizm vakaları artmaktadır. Sıklıkla bilgisayar oyunları oynayan gençler ve oturarak çalışanlar risk grubunu oluşturur. Bu hastalık, özellikle genetik olarak da tromboza yatkınlığı olan kişilerde venöz trombozun oluşmasına neden olan faktörlerin başında gelir ve potansiyel olarak ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir. Teknolojik gelişmeler, evden çalışma eğiliminin artması ile günümüzde önemi artan bu konu hakkında farkındalık oluşturup önlemler konusunda bilinçlenmek önemlidir. E-trombozun önlenmesi için ergonomik çalışma düzenlerinin sağlanması, düzenli aralıklarla bacak ve ayak egzersizleri yapılması, uzun süre oturmadan kaçınılması ve düzenli molaların verilmesi gibi öneriler bulunmaktadır. Bilgisayar başında uzun süre oturarak çalışan kişilerin bu riskler hakkında bilgilendirilmesi ve farkındalığın artırılması gerekir. Bu tür risklerden etkilenenlerin doktorlarına danışarak farmakolojik profilaksi veya diğer tedavi seçenekleri hakkında bilgi alması da önerilmektedir. Sonuç olarak, E-tromboz giderek artan bir sağlık sorunu haline gelmektedir. Farkındalığı artırmak ve önlemler konusunda bilinçlendirme amaçlı çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Bilgisayar; E-tromboz; immobilizasyon; tablet; telefon

D Vitamini Eksikliğinin Göz Hastalıklarına Olan Etkisi. *Abdullah Müftüoğlu¹, Dila Akçay, Feyza Şevval Sağır, Merve Su Polat, Polat İsakoca, Zehra Altunbaş, Zehra Batağan, Nurgül Örnek*

Özet: Bu derlemede vitamin D'nin oküler sağlık üzerindeki etkileri tartışılmaktadır.

Bugüne kadar yapılan birçok çalışmada vitamin D eksikliğinin göz sağlığı üzerine olumsuz etkileri olduğu gösterilmiştir. Vitamin D ile miyopi, göz kuruluğu, glokom, keratokonus, yaşa bağlı makula dejenerasyonu, diyabetik retinopati, üveit gibi farklı göz hastalıkları arasında ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler:D vitamini; göz; oküler hastalık

Tıp Fakóltesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Kullanımı/Bağımlılığının Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri. *Furkan Özdemir, Sena Gül Aksoy, Beyza Çilcan, Deniz Gökmen, Eda Cihan, Burhan Bertuğ Öner, Nesimi Günal*

Özet: Tıp öğrencilerinin akademik başarısına akıllı telefon kullanımının etkisini incelemek ve kullanım yaygınlığını belirlemek. Bu araştırma, telefon bağımlılığının tıp fakóltesi öğrencilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlıyor. Google Akademik ve PubMed'de "telefon bağımlılığı, akademik başarı, uyku, sağlık, nomofobi" gibi anahtar kelimelerle literatür taraması yapıldı. Konuyla ilgili ve uygun 7 orijinal araştırma makalesi seçildi ve bu makaleler analiz edildi. Cinsiyet: Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde telefon bağımlılığına sahip olduğu ve kadınların akademik başarıları erkeklere göre daha yüksek olduğu görölmüş. Yaş: Katılımcıların yaş ortalaması genellikle 19-21 arasındadır. Yaşı daha büyük olan öğrencilerin akademik notlarının daha düşük olduğu ve telefon bağımlısı olan öğrencilerin yaşlarının genellikle daha düşük olduğu bulunmuştur. Uyku/Sağlık: Telefon bağımlılığı ile uyku kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bağımlılığın akademik başarıyı etkilediği gözlemlenmiştir. Akademik Başarı: Telefon bağımlılığının akademik başarıyı olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca telefon bağımlılığı, öğrencilerin akademik erteleme eğilimini artırmaktadır. Sonuç: Akıllı telefon kullanımının akademik başarıyı etkilediği ve bilinçli kullanımın önemli olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Telefon bağımlılığı, öğrenci, tıp fakóltesi

Acil Tıpta Yapay Zekanın Yeri. *İsmail Umut Çayırhan, Elif Nur Güneş, Emine Fatmanur Erkmen, Muhammed Emin Yavuz, Bahar Arıkan, Hatice İrem Erol, Seher Sokuoğlu,. Oğuz Eroğlu*

Özet: Bu yazıda, günümüzün gelişen ve gelecek vaat eden teknolojisi olan yapay zeka (YZ)'nın acil servis işleyişinde kullanıldığı alanlarda (hasta triajı, göğüs ağrısının değerlendirilmesi, disritmi tanısı, travma hastasının değerlendirilmesi, radyodiagnostik yöntemlerin kullanımı ve çocuk hastaların yönetimi gibi) sağlık hizmetlerinin yürütülmesi sırasında sağladığı faydalar, yapay zekanın beraberinde getirdiği avantaj veya dezavantajlardan bahsedilmiş ve gelecekte acil servisteki hasta işleyişini ne yönde etkileyeceğine dair konular tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Acil servis; yapay zeka; hasta yönetimi; radyografi; elektrokardiyografi

Özet: Epidemiyoloji: İnfluenza virüsleri toplumdaki aktivitesine bağlı olarak enfeksiyonlara neden olmaktadır. Bu enfeksiyonlar bireysel seyredebileceği gibi tüm dünyayı da etkileyebilir. Virüs; küçük ve büyük gen mutasyonlarıyla antijen değişikliklerine uğrayarak bulaşıcılığını, insanlardaki seyrini ve mortalitesini etkileyebilir. Mevsim ve iklim koşullarına bağlı olarak aktivitesi değişebilen virüs, tarih boyunca önemli salgınlara neden olmuştur. Klinik Belirtiler Ve Tanı: Dünya çapında kış aylarında sıkça görülen akut solunum yolu enfeksiyonu, ani başlayan ateş, öksürük, miyalji ve boğaz ağrısı gibi semptomlarla kendini gösterir. Pnömoni ve kardiyovasküler olaylar gibi komplikasyonlar da ortaya çıkabilir. İnfluenza tanısı genellikle klinik belirtilere dayanır ancak moleküler testlerle doğrulanabilir. Bakteriyel pnömoni, influenza ile ilişkili veya bağımsız olarak gelişebilir ve ateş, nefes darlığı ve öksürük gibi belirtilere neden olabilir. Erişkin İnfluenza Tedavisi: Hamile olmayan yetişkinlerde influenza tedavisinde antiviral ajanlar kullanılır. Semptom gösterme süresi, ilave hastalıklar, hastaneye yatış durumu veya ayaktan tedaviye cevap gibi faktörlere bağlı olarak ilaç tedavisi değişebilir. Oseltamivir, peramivir ve zanamivir gibi nöraminidaz (NA) inhibitörleri kullanılır, bunların arasında oseltamivir altın standarttır. NA inhibitörleri influenzanın yayılmasını, semptomların süresini ve şiddetini azaltmakta etkilidirler ancak hafif yan etkilere ve bazı hastalarda kontrendikasyonlara sahip olabilirler. Gebeler Üzerinde Etkisi: İnfluenza aşısının gebelerde kullanımı, bebeklerde görülebilecek olası yan etkilerinden dolayı bazı anneleri endişelendirse de yapılan çalışmalar sonucunda bir komplikasyonla karşılaşılmamıştır. Gebelikte geçirilen influenza bebek üzerinde nöral tüp defekti veya yarı dudak gibi birçok hastalığa neden olabilir. Bu nedenle gebe annelerin grip mevsimi yaklaştığında inaktif influenza aşısı ile aşılanmaları önerilir, bu hem anneleri hem de bebekleri influenza virüsünün yan etkilerinden korur. Yetişkinlerde Aşı: Aşı formülasyonları, grip virüsünün antijenik değişiklik kapasitesine bağlı olarak her yıl yeniden üretilmektedir. Aşıların seçiminde yaş, komorbiditeler, risk durumu gibi faktörler önemlidir. Bu faktörlere bağlı olarak yumurta bazlı, hücre kültürü bazlı, rekombinant ve canlı zayıflatılmış grip aşıları uygulanır. Antiviral Profilaksinin Rolü: Antiviral ilaçlar, influenza komplikasyonları açısından yüksek risk taşıyan hastalarda yaralı yardımcı araçlar olabilir ancak aşı yerine kullanılmamalıdır. Antiviral profilaksi, temas öncesi ve sonrasına göre değişir. Antiviral profilaksi alan veya semptomu gelişen kişiler, antiviral tedaviye başlamalıdır. Kuş Gribi: Kuş gribi ise influenza virüsleri içinde yakın zamanda salgınlar ile seyrettiği için endişe yaratan bir türdür. Su kuşlarının doğal rezervuarlarında bulunan ve 24 alt tipe sahip bu

virüsün yalnızca 3 alt tipi (H1, H2 ve H3) semptomlara neden olmuştur. Pandemi oluşturma riski taşıyan bazı mekanizmalara sahip olan virüsün bulaş mekanizması bölgeden bölgeye farklılık gösterir ancak temel olarak kuştan insana, insandan kuşa ve çevresel olarak bulaşma yollarına sahiptir. 1997’de Hong Kong’da görülen ilk varyant, yüksek mortaliteye sahiptir ve 1997’den bu yana antijenik şifte maruz kalmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnfluenza, antiviral, grip aşısı

Anafilaksi. Fatih Benlioğlu, Gülcan Türker, Pınar Çakıroğlu, Mustafa Oğuz Gülaş, Nizam Bal, Mehmet Öksüz, Görkem Yarkın Alp, Süleyman Sağıncı, Dilek Azkur

Özet: Anafilaksi, hızlı başlayan ve potansiyel olarak ölümcül olan ciddi bir alerjik reaksiyon olup, insidansı zaman içinde artmaktadır. Anafilaksinin en yaygın nedenleri besinler, ilaçlar ve böcek venomlarıdır ancak tetikleyiciler yaş ve coğrafi bölgeye göre değişiklik gösterir. Çocuklarda besinler önde gelen tetikleyiciyken, yetişkinlerde ilaçlar ve böcek venomları daha sık anafilaksiye neden olur. İleri yaş, astım, kardiyovasküler hastalıklar ve mast hücre bozuklukları gibi tıbbi durumlar ölümcül anafilaksi riskini artırır. Anafilaksi, IgE aracılı, IgE olmayan veya kompleman sistemini içeren farklı mekanizmalarla gelişebilir. Semptomlar genellikle sıcaklık hissi, kaşıntı, kızarıklık, anksiyete, dispne ve taşikardi şeklinde ortaya çıkar. Deri ve mukozalar, solunum, gastrointestinal, kardiyovasküler ve nörolojik sistemler etkilenebilir. Vazovagal reaksiyonlar, akut ürtiker, astım atağı ve akut zehirlenmeler gibi durumlar, anafilaksiyi taklit eden semptomlara yol açıp tanıda karışıklığa neden olabilir. Anafilaksinin erken tanınması ve tedavisi hayati önem taşır. İlk müdahale olarak anafilaksiyi tetikleyen nedenin ortadan kaldırılması, hemen tıbbi yardım çağırılması ve hastaya uygun pozisyon verilmesi gereklidir. Adrenalin, ilk tercih edilen tedavi yöntemidir ve semptomlar devam ederse tekrarlanabilir. Solunum sıkıntısı veya hipotansiyon gibi belirtiler gösteren hastalara yüksek akım hızında oksijen, iv mayi verilmelidir. Uzun vadeli izlem ve korunma, gelecekteki atak riskini azaltmak için önemlidir. Tetikleyici maddelerden kaçınılmalı ve hasta eğitimi ile bilinçlendirme sağlanmalıdır. Anafilaksi geçmişi olan veya risk altında olan kişiler adrenalin oto-enjektörü taşımaları ve acil durum eylem planları oluşturulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Anafilaksi; adrenalin; besin alerjisi; ilaç alerjisi; IgE

Özet: Grafen, karbon atomlarının birbirlerine altıgen oluşturacak şekilde bağlandığı tek katmanlı bir malzemedir. Grafen ailesi nanomalzemeleri; geniş yüzey alanı, fiziksel olarak dayanıklı olması, yüksek termal ve elektriksel geçirgenliği, biyoyuymumluluğu, biyoçözünürlüğü gibi sıra dışı özelliklere sahiptir ve bu da onları biyomedikal uygulamalar için umut verici hale getirir. Grafen; antibakteriyel ve antiinflamatuvar özelliklere sahip olması nedeniyle yara iyileşmesinde, ilaç taşınmasında ve ilaçların kontrollü salınımında kullanılması sayesinde Parkinson gibi birçok nörolojik hastalıkların tedavisinde, hedef seçebilmesi ve yüksek ilaç yükleme kapasitesi sayesinde kanserli hücreyi tespiti ve kanser tedavisinde, hücrelerin çoğalmasını ve nöronal farklılaşmasını uyarmasıyla doku mühendisliği alanında, oküler hastalıkların teşhis ve tedavisinde kullanılmak üzere gerilmeye karşı dirençli ve şeffaf kontakt lens üretiminde ve daha birçok alanda kullanılabilmektedir. Ancak grafenin biyotıptaki potansiyelini gerçekleştirmek için vücuda girdiğinde ortaya çıkabilecek çeşitli zorlukların üstesinden gelmesi gerekmektedir. Bu derlemede grafenin biyomedikal alanlarda kullanımı ve olası biyotoksisiteleri tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Grafen, tıp, GO (grafen oksit), ilaç taşıma sistemi, kanser, biyoyuymumluluk, GBN (Grafen bazlı nanomalzemeler)

Üriner Sistem Taş Hastalığında Medikal Tedavi Seçenekleri. *Saadet Burcu Yılmaz , Beyza Nur Ünal, Rukiye Ceyda Meriç, Aybüke Kara, Fatma Dilvin Kipeci I, Havva Nur Uzunoğlu, Esranur Palalı, Mervan Aslan, Devrim Tuğlu*

Özet: Bu derlemenin amacı, üriner sistem taş hastalığında farklı taş tiplerinin medikal tedavisi ve önlenmesi hakkında kapsamlı bir değerlendirme sunmaktır. Üriner sistem taş hastalarında tedaviye ilk olarak sıvı alımının düzenlenmesiyle başlanılmalıdır. Beraberinde yaşam tarzı değişiklikleri ve diyetle ilgili yapılacak önlemler ile medikal tedavi düzenlenmelidir(Tablo-1). Taş oluşum mekanizmaları ve risk faktörleri göz önüne alınarak taş tipleri belirlenebilir ve taş tiplerine yönelik spesifik medikal tedavi seçenekleri geliştirilmiştir(Tablo-2). Örneğin amonyum ürat taşının oluşumuna uygun ortam sağlanması için idrar pH'nın yükselmesi ve idrar ürik asit konsantrasyonunun artışı gerekmektedir. Taşın oluşumunun önlenmesinde hiperürisemi ve hiperürikozeürinin engellenmesi esastır. Sistin idrarda çözünürlüğünün düşük olması sebebiyle normal pH aralığında bile kristalize olabilir. Sistin taşı tedavisinde disülfid bağlarını değiştirmek suretiyle sistin çözünürlüğünü arttıran ve sistin taşı oluşumunu engelleyen ilaçlar yaygın olarak kullanılmaktadır. Tedavinin esasında tiol bağlayıcı tedaviler ile beraber idrar pH değerinin 7.5'in üzerinde tutulması idrarın sistin doygunluğunu azaltılması amaçlanmaktadır. Ürik asit taşının tedavisinde idrar pH'ı yükseltilmesinin yanı sıra idrar hacmini artırmak gerekmektedir. Ayrıca idrarla ürik asit atılımını azaltmak tedavinin bir diğer basamağıdır. İlaçlar kristalizasyon veya idrar kompozisyonunu bozarak taş oluşumuna neden olabilmektedir. Kristalizasyonla taş oluşturan ilaçların tedavisi, ilacın kesilerek alternatif bir tedaviye geçilmesini gerektirir; idrar yapısını bozan ilaçların tedavisinde ise sebep tespit edilerek uygun tedavi uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ürolithiyazis, hiperkalsemi, medikal tedavi

Özet: Plastik üretiminin artması, mikroplastiklerin ve nanoplastiklerin çevresel etkisini büyük ölçüde artırmıştır. Mikroplastikler, plastik nesnelerin bozulmasından meydana gelen 5 mm'den küçük parçacıklardır. Gıdalarda, deniz ürünlerinde, içme suyunda, insan bağırsağında ve plasentada mikroplastikler tespit edilmiştir. Bu plastikler endokrin bozucu kimyasallar ve toksik bileşikler içerdikleri için memeli endokrin bileşenleri üzerinde zararlı etkilere sahiptirler. Etkilerini kimyasalları emip taşıyarak gerçekleştirirler ya da bu suda yaşayan organizmalar yem veya gıda maddesi olarak hazırlanabilir ve daha sonra insanlar tarafından tüketilebilir. Bu sayede endokrin sistemi olumsuz etkileyebilen endokrin bozucu kimyasallar vücuda kolayca sızabilirler. Vücuda sızan mikroplastikler konakçı tarafından yabancı cisim olarak kabul edilir. Bu yüzden lokal immün sistemi tetikler. Nüfus artışıyla birlikte mikroplastik kullanımının artmasına karşı önlem alınması bu çalışmaların ortak amacı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikroplastikler; endokrin bozucu kimyasallar; zararlı kimyasallar.

Çağımızın Hastalığı Obezite. *Emire Özlem Yılmaz, İlayda Pamuk, İrem Ayaz, Sıla Gökdemir, Aydın Çifci*

Özet: Kronik bir hastalık olan obezite oranı tüm dünyada hızla artmaktadır. Genellikle besin alımı ve harcanması arasındaki dengesizlikten kaynaklanan bu hastalık ayrıca fiziksel aktivite yetersizliği, sağlıksız beslenme ve modern hayatın getirileri ile desteklenmektedir. İnsülin direnci, diyabet, yüksek tansiyon, kalp hastalıkları gibi çeşitli hastalıklara yakalanma riskini artırmaktadır. Obez hastalarda kilo kaybının sağlanması ve uygun kilonun korunması için kişiye özel diyet ve egzersiz programları uygulanmaktadır. Ayrıca çeşitli tedavi yöntemleri de denenmekte, vücut dengesi korunmaya çalışılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Obezite, obezite tedavisi, sağlıklı yaşam

Akıllı Telefon Kullanımına Bağlı Kas İskelet Sistemi Ağrıları. *Furkan Güzel, Yaren Börekçioğlu, Gülhan Koç, Elif Banu Hatal, Eren Uslu, Emirhan Özkan, Şahika Burcu Karaca*

Özet: Bu derleme, mobil teknolojinin yaygın kullanımının gençler arasında yaygın kas-iskelet sistemi ağrılarına yol açtığını ve bunun önemli bir halk sağlığı sorunu oluşturduğunu vurgulamaktadır. Araştırmalar, mobil cihazların sık kullanımının boyun ağrısı, başparmak ve bilek ağrısı gibi belirtilerle güçlü bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, çalışmalar bilgisayar kullanımının genç bireyler arasında kas- iskelet sistemi belirtileriyle ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Bulgular, ergonomik farkındalık programlarının, düzenli egzersizlerin ve dijital sağlık çözümlerinin gençlerdeki ağrıları azaltmada önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu derleme, mobil teknoloji kullanımının gençlerin sağlığı üzerindeki etkilerini anlamak ve bu etkileri yönetmek için önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon, kas-iskelet ağrısı, boyun ağrısı

Melanom Dışı Cilt Kanserlerinin Tedavisi. *Beyza Yıldızhan, Furkan İmal, Sueda Şen, Fatma Sena Doğan, Osman Polat Sarkın, Abdulkadir Eşmekaya, Tuncay Muhtaroğlu, Elif Şanlı*

Özet: Melanom dışı cilt kanserleri en sık görülen kanser türüdür. Risk faktörleri arasında UV maruziyeti, açık ten, cinsiyet, yaş ve kimyasal maruziyeti vardır. Melanom dışı cilt kanserlerinin türleri arasında skuamöz hücreli karsinom, bazal hücreli karsinom, aktinik keratozlar ve Merkel hücreli karsinomlar vardır. Tedaviye baktığımızda tümörün türüne göre en uygun tedavi farklılık gösterebilir. Cerrahi eksizyon yüksek oranlarda iyileşme sağlasa da bu yaklaşım tümörün özelliklerine, yaşa ve bölgeye bağlıdır. Bu sebeplerden cerrahi tedavi uygulanamayan hastalarda alternatif tedavilere ihtiyaç duyulur. Tedaviler arasında radyoterapi, fotodinamik terapi, kemoterapötik tedaviler vardır. Yeni teknoloji imkanları ile kemoterapötik tedavilerin etki mekanizmasını iyileştirmek amaçlı nanotaşıyıcılar geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Melanom dışı cilt kanseri; bazal hücreli karsinom; skuamöz hücreli karsinom; immünoterapi

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi. *Ezgi Kasım, Gülce Atılğan, Raşit Coşkun, Elif Şeyma Ünsal, Özge Yanardağ, Figen Gümüştekin, Sinem Duran, Serdar Gül.*

Özet: Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), kene kaynaklı bir zoonoz hastalık olarak bilinir ve Nairovirus cinsine aittir. İlk olarak 1944-1945 yıllarında Kırım'da ortaya çıkmıştır ve daha sonra 1956 yılında keşfedilen Kongo Kanamalı Ateşi ile aynı özellikleri fark edilerek Kırım Kongo Kanamalı Ateşi adını almıştır. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi genellikle *Hyalomma* keneleriyle ilişkilendirilir ve Afrika ile Asya'da endemik bir şekilde bulunur. Türkiye'de ise özellikle Doğu Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleri'nde sıkça rapor edilmiştir. Hastalığın patogenezi tam olarak anlaşılamamıştır, ancak virüsün lenfo-hematojen yollarla yayıldığı bilinmektedir. Endotel tutulumunun hastalık patogenezinde önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi'nin karakteristik özelliklerinden biri olan trombositopeni, hastalığın önemli bir laboratuvar bulgusudur. Tanı yöntemleri arasında serolojik testler, antijen tespiti, PCR ve virüs izolasyonu gibi yöntemler bulunmaktadır. Tedavide ribavirin en yaygın kullanılan ilaçtır, ancak özgün bir tedavi mevcut değildir. Hiperimmünoglobulin ve interferon gibi alternatif tedaviler de araştırılmaktadır. Korunma önlemleri arasında kene ısırıklarından kaçınma, uygun giysi seçimi, kene çıkarılması ve hasta yönetiminde uygun önlemlerin alınması yer almaktadır. Hastalığın prognozu erken tanı ve tedaviye bağlıdır. Ayırıcı tanıda diğer hemorajik ateşler ve enfeksiyonlar dikkate alınmalıdır. Tedavi destekleyici tedavileri içerir ve hastaların genellikle hastaneye yatırılması gerekebilir. Hastalığın laboratuvar bulguları arasında yüksek ALT/AST, CK ve LDH seviyeleri, lökopeni ve trombositopeni bulunur. Genel olarak, KKKA'nın yaygın bir şekilde anlaşılabilmesi ve etkili bir şekilde kontrol altına alınabilmesi için hastalığın patogenezi, tanısı, tedavisi ve korunma önlemleri hakkında daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Genel olarak, KKKA'nın yaygın bir şekilde anlaşılabilmesi ve etkili bir şekilde kontrol altına alınabilmesi için hastalığın patogenezi, tanısı, tedavisi ve korunma önlemleri hakkında daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Anahtar sözcükler: Kırım Kongo Kanamalı Ateşi; zoonotik hastalık; trombositopeni

Özet: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), emzirmeyi bebekler ve küçük çocuklar için en iyi beslenme kaynağı olarak bildirmiştir ve ilk 6 ay boyunca yalnızca anne sütüyle beslenme oranını 2025 yılına kadar en az %50'ye çıkarmayı amaçlamaktadır. Çocuklar 6 aylıktan itibaren güvenli ve yeterli tamamlayıcı gıdalar yemeye başlamalı ve iki yaşına kadar veya daha sonra emzirmeye devam etmelidir. Her canlının kendi sütü, kendi yavrusu için oldukça değerlidir. Gebelik ve laktasyon dönemleri biyolojik olarak birbirini takip eder. Meme bezleri gebelik ve onu izleyen postpartum dönemde hızlı fizyolojik değişiklikler gösterebilen modifiye endokrin bezlerdir. Puberte, gebelik ve laktasyon döneminde meme bezleri şekil, boyut ve fonksiyon olarak dramatik değişiklikler gösterir. Bu değişiklikler başarılı bir emzirme için kritik önem taşır. Meme bezlerinin görevi hem yenidoğanı beslemek hem de antikorları anneden bebeğe iletmektir. Anne sütü içeriğindeki makro besinleri karbonhidratlar, yağlar ve proteinler olarak sıralayabiliriz. Anne sütünün mikro besin içeriğini ise vitaminler, kalsiyum, çinko, demir, bakır ve iyot gibi mineraller oluşturur. Anne sütünü etkileyen birçok faktör vardır. Bunların arasında yaş, eğitim, gebelik sayısı, yiyecek alışkanlıkları, bebeğin doğum durumları, annelerin gebelik süresince kötü alışkanlıklara sahip olup olmamaları, stres gibi faktörler bulunmaktadır. Anne sütü bebeğe GIS enfeksiyonları, nekrotizan enterokolit, solunum yolu enfeksiyonları gibi bir dizi hastalığa karşı koruma sağlar ve ani bebek ölümü sendromu insidansını azaltır. Yetersiz beslenen insanlarda sonradan kadınlarda üreme kapasitesi azalması, tip 2 diyabet, obezite, depresyon, astım, kronik hastalıklar, alerji sorunlar görülmektedir. Sonuç olarak anne sütü, yenidoğanlar ve bebekler için paha biçilemez bir besin kaynağıdır. Gerek gelişim anında gerekse ileri dönemde etkileri oldukça fazla ve önemlidir. Bu derleme ile anne sütünü tümüyle ele almak ve önemini hatırlatmak istedik.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, emzirme, yenidoğan, bebek sağlığı

Pediatric Sepsis Güncellemeleri ve Değişen Tanımlar. *Elif Sena Aykut, Furkanalp Kırıcı, Melek Yücel, Sudenaz Özcan, Hamza Gökdemir, Barın Ekin Özdemirel, Kadir Karademir, Kaan Karaman, Serkan Tursun*

Özet: Sepsis, spesifik olmayan inflamatuvar yanıtlardan oluşan bir topluluğun birleşimi olarak tanımlanır. Pediatric ölümlerin önde gelen nedenlerinden biri olan sepsis, herhangi bir enfeksiyona karşı konakçının zararlı bir tepkisi olarak ortaya çıkar ve organ fonksiyon bozukluğu, ciddi morbidite ve mortalite ile ilişkilidir. Sepsis, bakteriyel, viral, fungal ve parazitojenik kaynaklı olabilir. Çocuklarda sepsis, yüksek mortalite ve morbidite oranlarına sahip ciddi bir sağlık sorunudur. İlk tanımı 1991'de yapılmış ve bu tanım 2005, 2016 ve 2024'te güncellenmiştir. Bu güncellemeler, tanımın hassasiyetini ve özgüllüğünü artırmayı hedefler. Özellikle çocuklarda sepsis tanısı zordur ve diğer ateşli enfeksiyonlarla karışabilir. 2019'da oluşturulan Görev Takımı, sepsis tanısını hızlı ve güvenilir hale getirmek için Phoenix Puanlama Sistemi gibi yeni yaklaşımlar önermiştir. Bu sistem, uzman görüşlerini ve verilere dayalı bir yaklaşımı birleştirerek sepsis tanımını netleştirmeyi amaçlar.⁵⁻⁶ Pediatric sepsis tanısı ve tedavisi üzerine araştırmaların devam etmesi, hastalar ve sağlık hizmeti sağlayıcıları için büyük önem taşır.

Anahtar Kelimeler: Sepsis, pediatric, phoenix puanlama sistemi

Çocuklarda Ailesel Hiperkolesterolemi. *Elif Sena Aykut, Furkanalp Kırıcı, Melek Yücel, Sudenaz Özcan, Hamza Gökdemir, Barın Ekin Özdemirel, Kadir Karademir, Kaan Karaman, Serkan Tursun*

Özet: Ailesel hiperkolesterolemi, genetik bozuklukla ilişkili olarak erken yaşta yüksek LDL kolesterol seviyelerinin seyretmesiyle beraber arterlerde kolesterol birikimine yol açarak kardiyovasküler hastalık riskini arttırabilen bir durumdur. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı Ailesel hiperkolesterolemiye yönelik erken tanı ve tedavi çok önemlidir. Çocuklarda bu durum genellikle semptomsuz seyreder ancak erken yaşta arterlerde aterosklerotik sürecin başlamasıyla fark edilebilir. Bu noktada risk grubunda olan çocuklara daha erken dönemde gereken testler yapılmalı; çocuklar sağlıklı ve dengeli bir beslenmeye, düzenli egzersiz yapmaya teşvik edilmelidir. Hekimin gözetiminde, hekimin uygun bulduğu durumlarda ilaç tedavisine başlanmalıdır. Bu gruptaki çocuklar düzenli bir şekilde takip edilmelidir. Ayrıca, genetik testlerin ve fenotipik değerlendirmelerin sonucunda, gerekli durumlarda statinlerin etkinliği ve psikososyal desteğin gerekliliği vurgulanmıştır. Ailesel hiperkolesterolemiye yönelik çocukların genel sağlığını ve yaşam kalitesini arttırmayı hedefleyen bütüncül bir yaklaşım gereklidir. Erken tanıdan tedaviye kadar uzanan süreç; sağlık uzmanlarının, ailelerin ve çocukların iş birliğini gerektirir.

Anahtar kelimeler: Çocuk, Hiperkolesterolemi, ailesel hiperkolesterolemi

Postoperatif Ağrıda Temel Tedavi Yaklaşımları. *Meryem Karameşe, Buse Taşyaran, Züleyha Yağmur Bolat, Betül Bengisu Öztürk, Taşar faydalı, Melike özen Gülten, Efe Göktuğ Küsme, Kevser Peker*

Özet: Ağrı, vücutta hissedilen ve çeşitli etkenlerden kaynaklanabilen bir rahatsızlıktır. Ameliyat sonrası ağrı yönetimi, hastanın rahatlamasını sağlayarak iyileşme sürecini destekler ve kronik ağrı riskini azaltır. Parasetamol farklı etki mekanizmalarıyla ağrı kontrolünde etkilidir. İntravenöz parasetamolün postoperatif bulantı ve kusmayı azalttığı ve multimodal analjezide kullanımının yararlı olduğu bildirilmektedir. NSAİİ'ler, semptomatik iyileşme sağlayarak dünyada en çok reçete edilen ilaçlar arasında yer alır. Etkilerini prostaglandinleri inhibe ederek ve ağrı mediyatörlerine duyarlılığı azaltarak gösterirler. Gerek parasetamol gerekse NSAİİ' ler özellikle postoperatif ağrıda opioid tüketimini azaltırlar. Opioidler postoperatif ağrıda kullanılan en önemli analjeziklerdir. Ancak yan etkileri fazla olabileceğinden kullanım sıklığı ve dozu sınırlandırılmalıdır . Ayrıca rejyonel anestezide lokal anestezi ilaçlara eklenerek etki süresini ve analjezik etkinliği artırmaktadırlar. Multimodal analjezi uygulamaları ile özellikle opioid kaynaklı yan etkiler azaltılmaktadır. Analjezi uygulamalarında rejyonel yöntemler de kullanılır. Bu yöntemlerde kullanılan lokal anestezipler periferik sinire sızarak iletimi bloke etmeyi sağlar. Periferik sinir blokları, nöroaksiyal bloklar ve RİVA gibi çeşitleri vardır. Tekniğe göre çeşitli ekipmanlar ve lokal anesteziplerden yararlanılır. Bu bloklar daha az opioid kullanımıyla etkili analjezi sağlarlar. Genellikle ultrason rehberliği veya sinir stimülasyonu gibi tekniklerle gerçekleştirilirler. Üst ve alt ekstremitelerdeki bloklar gibi çeşitli uygulamaları vardır. Komplikasyon risklerini azaltmak için doğru teknik, ekipman ve profesyoneller arası iş birliği gereklidir. Nöroaksiyel blok olarak uygulanan epidural analjezi, cerrahi sonrası ağrının etkin yönetiminde önemli rol oynar, yan etkileri minimaldir ve mortaliteyi azaltır. Özellikle batın cerrahileri, ortopedik cerrahiler, jinekolojik ve torakal cerrahilerde yaygın olarak tercih edilir. Kateter uygulamaları ile uzun süreli etkili analjezi rejyonel analjezi yöntemleri ile son yıllarda oldukça popüler olmuştur. Farmakolojik çözümler ve rejyonel teknikler, postoperatif ağrı yönetiminde önemlidir ve çeşitli ilaç ve yöntem kombinasyonu ile farklı mekanizmaları hedefleyerek kapsamlı bir ağrı kontrolü sağlanabilir. Bu derleme ile bu çözümleri inceleyerek kullanılan temel tedavi yaklaşımları sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Analjezi; postoperatif ağrı yönetimi; farmakolojik çözümler; rejyonel teknikler

Özet: Perioperatif anafilaksi, cerrahi müdahale sırasında ani ve hayatı tehdit eden alerjik bir reaksiyondur. Genellikle immünoglobulin E (IgE) aracılıdır ve en sık antibiyotikler ile nöromusküler bloke edici ajanlar (NMBA'lar) tarafından tetiklenir. Anaflaksinin klinik sunumu çeşitlilik gösterebilir ve başlangıç süresi çok hızlı olduğunda tanı zorlaşabilir. Batı Avustralya'da perioperatif anafilaksi insidansı 1:11.000, Fransa'da ise 1:10.000 olarak bildirilmiştir. Anaflaksinin başlıca nedenleri NMBA'lar ve antibiyotiklerdir. Anaflaksi genellikle anestezi indüksiyonundan kısa süre sonra ortaya çıkar ve erken teşhis edilmediğinde ölümcül olabilir. IgE aracılı anafilaksi, mast hücrelerinin ve bazofillerin yüzeyindeki yüksek afiniteli FcεRI reseptörlerine bağlanan IgE tarafından tetiklenir. Bu durum, histamin ve triptaz gibi önceden oluşturulmuş ve lökotrienler gibi yeni oluşturulmuş inflamatuvar mediatörlerin salınımına yol açar. Alternatif olarak, alerjik olmayan mekanizmalar da mast hücre aktivasyonu ile benzer reaksiyonları tetikleyebilir. Anaflaksi, anestezi indüksiyonundan kısa süre sonra ortaya çıkar. Ring ve Messmer'ın dört adımlı derecelendirme ölçeği (I-IV), klinik şiddeti tanımlamada yaygın olarak kullanılır. Derece III, kardiyovasküler kollaps ve taşikardi ile karakterizedir. Derece IV ise dolaşım durması olarak tanımlanır. Perioperatif anafilaksinin tedavisinde temel taşlar adrenalin (epinefrin) ve intravenöz sıvılardır. Adrenalin, uygun şekilde titre edilerek intravenöz yolla verilir. Kardiyovasküler bozukluklar nedeniyle genel anestezinin derinliğinin hafifletilmesi veya geçici olarak durdurulması gerekebilir. Oksijen desteği ve bol miktarda intravenöz sıvı verilmesi de önemli tedavi yaklaşımlarıdır. Perioperatif anafilaksi geçiren hastalar, anestezi alerji kliniğinde takip edilmelidir. Teşhis, klinik tabloya, histamin ve triptaz konsantrasyonlarına ve cilt testi sonuçlarına dayanır. Suçlu ilacın belirlenmesi ve güvenli alternatiflerin sunulması, gelecekteki anestezilerin güvenliği açısından kritik öneme sahiptir. Perioperatif anafilaksi, uygun yönetim ve erken müdahale ile ölümcül sonuçlardan kaçınılabilir. Bu nedenle, sağlık profesyonellerinin bu konuda bilgi sahibi olması ve hızlı bir şekilde doğru tedavi uygulayabilmesi hayati öneme sahiptir.

Anahtar kelimeler: Immunoglobulin E; NMBA; Histamin; Ring ve Messmer derecelendirme sistemi; intravenöz sıvılar

Özet:Yapay zeka, tıp eğitimi ve pratiğinde devrim yaratma potansiyeline sahip bir teknolojidir. Tıp eğitiminin dijitalleşmesiyle, hekimler güncel tıbbi bilgilere kolayca erişebilir, küresel sağlık sorunlarına karşı daha donanımlı hale gelirler. Yapay zeka, tıp öğrencilerine ve hekimlere daha hızlı ve etkili öğrenme, teşhis ve tedavi süreçlerinde destek sunarak, interaktif eğitim deneyimleri sağlar. Kişiselleştirilmiş eğitim materyalleriyle öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına yanıt verir ve klinik becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunur. Bu derlemede de yapay zekanın klinik öncesi ve sonrası süreçlerde kullanımı ve yapay zeka kullanımını geliştirmek için yapılması gerekenler ele alınmaktadır. Yapay zeka, klinik öncesi tıp öğrencilerine cerrahi müdahaleler, acil durum senaryoları gibi klinik uygulamaları deneyimleme fırsatı sunar. Bu teknolojiler, teorik bilgilerin pratikle bağdaştırılmasını ve klinik becerilerin geliştirilmesini sağlar. ChatGPT gibi araçlar, doğal dil işleme yetenekleriyle tıbbi bilgi ve literatürün özetlenmesini otomatikleştirir, öğrenme sürecini pekiştirmek için test soruları hazırlar ve probleme dayalı öğretim sistemine uygun vakalar oluşturur. Klinik sonrası tıp öğrencileri, yapay zekanın yardımıyla dijital ortamda hasta bakımı yapmaya hazır hale gelirler. Illinois Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada, yapay zekanın kullanımıyla öğrencilerin quiz performanslarının önemli ölçüde arttığı ve iletişimle takım çalışması becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle gelecekteki tıp eğitim programlarının doktorları yapay zekayla etkili bir şekilde çalışmaya hazırlaması gerekmektedir. Bu, teknik becerilerin yanı sıra klinik muhakeme, iletişim ve etik gibi alanlarda da eğitimi içermelidir. Sonuç olarak; yapay zeka teknolojileri, tıp eğitimi kişiselleştirmekte ve çeşitlendirmekte, eğitimcilerin öğrencileri daha iyi anlamalarına yardımcı olmakta ve her öğrencinin kendi öğrenme modeline göre eğitim almasını sağlamaktadır. Tıp eğitimcileri, bu yeni eğitim yöntemlerini müfredatlarına entegre etmeli ve daha yüksek verim için öğrenci sonuçlarını değerlendirmelidir. Gelecekte, yapay zekanın tıp eğitimi üzerindeki etkilerine dikkat edilmeli ve tıp eğitiminin kalitesini artırmak için bu konu hakkında daha çok çalışma yapılmalıdır. Yapay zeka; etkili ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik edecek, toplum temelli programlarla öğrencilerin bakış açılarını genişletecek ve farklı hastalara empati duymalarını sağlayacak bir teknolojidir.

Anahtar kelimeler: Tıp eğitimi; AI; yapay zeka; tıp öğrencileri